

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 26. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 28. februar 2020
Tidspunkt: kl. 09.30
Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Lars Aslan Rasmussen (S), Jens Rohde (RV), Halime Oguz (SF), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (UFG), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V) og Morten Messerschmidt (DF).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod, justitsminister Nick Hækkerup, klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen, minister for udviklings-samarbejde Rasmus Prehn, udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye og miljøminister Lea Wermelin.

Flemming Møller Mortensen fungerede som formand fra punkt 1-4, hvorefter Jan E. Jørgensen fungerede som formand.

Punkt 1. Den årlige handelspolitiske redegørelse

Udenrigsministeren: Tak for lejligheden til at afgive regeringens årlige redegørelse om handelspolitikken. Jeg vil uddybe nogle af emnerne i redegørelsen, når jeg under næste punkt forelægger dagsordenen for rådsmødet for udenrigshandel den 12. marts.

2019 har været et år med markante udfordringer for internationalt handelssamarbejde. Unilateralisme og protektionisme har præget det globale billede, og tendensen synes at forsætte. Det er bekymrende – særlig for en lille åben økonomi som vores her i Danmark, der er afhængig af åben og regelbaseret handel.

I centrum har stået den amerikanske kritik af WTO, hvor det desværre ikke lykkedes at afværge et sammenbrud af appelorganet i december. Dermed bortfaldt et væsentligt element i WTO's mulighed for at afgøre tvister og håndhæve fælles handelsregler, og vi er nu i samme situation som i 1980'erne under GATT. Dengang afgang afgørelsen af handelstvister af politiske forhandlinger og parternes indbyrdes styrkeforhold.

Forhandlinger om mulige løsninger har indtil videre ikke givet resultat – især fordi USA ikke engagerer sig i drøftelser om konkrete løsningsmodeller. Situationen vedrørende appelorganet synes derfor at hænge sammen med et mere overordnet amerikansk ønske om at gentænke WTO's regler om bl.a. subsidier og udviklingslandenes status. I bund og grund drejer det sig om USA's tilgang til multilaterale spilleregler og håndteringen af Kina.

EU må fortsat påtage sig en ledende rolle for at finde løsninger. Det gælder for appelorganet, hvor EU har fremlagt forslag om en midlertidig voldgiftsmodel, indtil appelorganet igen bliver funktionsdygtigt; ligesom det gælder for andre af de amerikanske kritikpunkter af WTO. EU deler jo den amerikanske kritik af, at WTO-reglerne er utidssvarende i forhold til Kina og andre WTO-medlemmer med udviklingsstatus. Men udfordringerne bør løses ved at styrke og forbedre WTO – ikke ved at lamme organisationen.

EU må med den nye kommission i spidsen styrke indsatsen over for USA og Kina, så det multilaterale handelssystem ikke forliser i den strategiske kappestrid mellem de to.

Konflikten mellem USA og Kina har i det hele taget domineret den handelspolitiske dagsorden de seneste 2-3 år. Den fandt en foreløbig afslutning den 15. januar med en delaftale, der bl.a. forpligter Kina til at indkøbe amerikanske varer og tjenester for 200 mia. dollars over 2 år.

Til gengæld har USA reduceret nogle af sine forhøjede toldsatsler og forpligtet sig til ikke at indføre nye toldforhøjelser på kinesiske varer. Imidlertid fastholdes en forhøjet 25-procentstold for 250 mia. dollar vareimport – ca. halvdelen af USA's import fra Kina.

Aftalen nulstiller dermed ikke handelskonflikten, for USA's gennemsnitlige told er fortsat markant højere end i 2017. Samtidig forbliver en række spørgsmål om Kinas økonomiske model uløste, ikke mindst om kinesiske industrisubsidier. Delaftalen er derfor mere en våbenhvile end en fredsaftale.

Det er selvfølgelig positivt, at parterne har indgået en aftale og dermed undgået yderligere eskalering. Men det er vigtigt, at aftalen respekterer WTO-reglerne, herunder princippet om ligebehandling af samhandelspartnere, så implementeringen ikke sker på bekostning af import fra EU.

USA's handelspolitiske fokus er nu rettet mod andre, herunder ikke mindst EU. Siden Trump og Juncker mødtes i juli 2018, har der reelt ikke været fremskridt i de bilaterale forhandlinger om afskaffelse af industritold. Det skyldes især, at EU har afvist det amerikanske pres for at inddrage landbrugsvarer og fødevarerstandarder i forhandlingerne.

Forhandlingerne vanskeliggøres også af, at truslen om straffetold på europæiske biler fortsat hænger som en mørk sky i horisonten. Det samme gør yderligere toldforhøjelser i sagen om ulovlig statsstøtte til Airbus, en sag som jeg også redegjorde for i november. Den vender jeg tilbage til under næste dagsordenspunkt.

Selv om der er handelspolitiske udfordringer mellem EU og USA, er det vigtigt at se forholdet i et bredere perspektiv. USA er vores vigtigste allierede, og selv om vi fortsat skal beskytte EU's økonomiske interesser og stå fast på multilaterale principper, skal vi derfor hele tiden aktivt og konstruktivt søge dialogen med USA.

Jeg vil derfor arbejde for, at den nye kommission medvirker til at skabe et nyt transatlantisk momentum i handelspolitikken, hvor EU og USA har mange sammenfaldende interesser. Det gælder ikke mindst i forhold til håndtering af unfair kinesisk handelspraksis.

Mange danske og europæiske virksomheder ser fortsat stort potentiale i Kina, men oplever en konkurrencemæssig udfordring i form af ulige markedsvilkår, mangelfuld beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, statsstøtte og tvungen teknologioverførsel.

I foråret 2019 justerede EU sin tilgang til Kina, der nu ikke længere kun omtales som en samarbejdspartner, men også som en økonomisk konkurrent og en egentlig systemisk rival. EU vil fortsat styrke samarbejdet med Kina, men på et realistisk grundlag af klart definerede interesser og principper, der sigter på at opnå balance og gensidighed.

På EU-Kina-topmødet i april sidste blev der opnået enighed om en fælles erklæring med konkrete mål og tidsfrister. Som resultat heraf lykkedes det at indgå en handelsrelateret aftale om gensidig beskyttelse af geografiske oprindelsesbetegnelser, som jeg orienterede udvalget om i november.

Tilsvarende er målet i år at afslutte forhandlingerne om en bilateral investeringsaftale, der skal øge markedsadgangen og forbedre investorbekskyttelsen. Det kræver dog højere kinesisk ambitionsniveau og store fremskridt frem mod det planlagte topmøde den 30.-31. marts og det ekstraordinære møde med deltagelse af stats- og regeringschefer i Leipzig til september.

Til gengæld oplever EU fremdrift i de øvrige bilaterale forhandlinger. De to nyeste frihandelsaftaler er med Singapore, som trådte i kraft i november, og med Vietnam, som efter Europa-Parlamentets godkendelse i februar ventes at træde i kraft i løbet af sommeren. Investeringsbeskyttelsesaftalerne med de to lande afventer ratifikation i medlemslandene.

I juni indgik EU og Mercosur-landene en politisk aftale om handelsdelen af en bredere associationsaftale. Det giver EU et potentielt strategisk vigtigt fodfæste i Sydamerika med adgang til et marked med 260 millioner forbrugere. Samtidig indeholder aftalen stærke bæredygtighedsbestemmelser, der giver EU et håndtag til at føre dialog med bl.a. Brasilien om skovrydning. Mercosur-aftalen undergår p.t. en juridisk gennemgang og skal derefter oversættes, så den forventes tidligst at komme til behandling i Rådet til efteråret.

En moderniseret handels- og investeringsaftale med Mexico er også ved at være på plads efter færdigforhandling af de sidste udeståender i januar. Forhandlingerne med Chile om en modernisering af den eksisterende aftale skrider fremad. Det samme gælder forhandlingerne med Australien og New Zealand, som påbegyndtes i sommeren 2018.

Lad mig også nævne, at Kommissionen har besluttet at trække nogle af Cambodjas handelspræferencer tilbage på grund af alvorlig og systematisk overtrædelse af Konventionen for Civile og Politiske Rettigheder. Det er trist, men desværre et nødvendigt skridt.

Herudover vil jeg afslutningsvis nævne to emner på investerings siden. For det første EU's forslag til reform af investor til stat-tvistbilæggesystemet, som fortsat drøftes i FN's Kommission for International Handelsret. Målsætningen er at etablere en multilateral investeringsdomstol med øget gennemsigtighed og faste, uafhængige dommere.

For det andet sagen om CETA-aftalens tvistbilæggesmekanisme, hvor EU-Domstolen i 2019 gav medlemsstaterne og Kommissionen fuldt medhold i, at konstruktionen overholder EU-retten. Vi afventer dog stadig et antal medlemsstaters ratifikation af CETA, før mekanismen kan bringes i funktion.

Så hvor efterlader det alt sammen Danmarks og EU's handelspolitik her ved begyndelsen af 2020? Med et underdrejet WTO – og en handelskrig mellem USA og Kina, som har været skadelig både for det multilaterale handelssystem og for verdensøkonomien, og som jo ikke er overstået endnu?

For et par uger siden deltog jeg i sikkerhedskonferencen i München, hvor der blev talt en del om "westlessness", altså at vestlige værdier er udfordrede og under pres. For mig er det koncept først og fremmest et wake-up call – en italesættelse af, at vi må øge fokus på de nødvendige diskussioner om, hvordan vi bevarer og styrker de principper og rettigheder, vi i Europa har været med til at bygge op siden 2. verdenskrig.

Det gælder også i forhold til handelspolitikken, hvor vi ikke bare kan fortsætte som hidtil, hvis WTO skal reddes, udfordringen fra et voksende Kina skal imødegås og et stærkt transatlantisk samarbejde bevares.

For mig er svaret et stærkere Europa. Derfor skal vi fra dansk side støtte den nye kommission og Von der Leyen i ambitionen om at styrke EU's globale lederskab i verden. Et lederskab, som også omfatter en vedholdende og konstruktiv indsats for at håndtere de handelspolitiske udfordringer.

Samtidig skal EU styrke sin værktøjskasse, så vi i en situation, hvor WTO's tvistbilæggesystem ikke længere fungerer med appelmulighed, bliver bedre i stand til at forsvare os. Det må ikke blive til protektionisme, men EU skal føre en fair og bæredygtig handelspolitik, der skaber

troværdighed og opbakning i befolkningen. Det var på den baggrund, at jeg i oktober lancerede det nye handelspolitiske forum med deltagelse af erhvervsorganisationer, fagforeninger og civilsamfund. Dermed blev debatten skudt i gang om, hvordan vi fra dansk side kan bidrage til, at EU's handelspolitik bliver mere fair og bæredygtig.

For fri handel er godt – men den skal også være fair. Ellers risikerer vi i EU at miste befolkningernes tillid til, at handelspolitikken kan bidrage til at tøjle globaliseringens negative konsekvenser.

Vores miljø- og arbejdstagerstandarder må ikke blive undermineret – og forsigtighedsprincippet skal også fremover sikre høje fødevarerstandarder og folkesundhed. For EU's handelsaftaler skal netop være et middel til at fremme de internationale mål, som er fastlagt i eksempelvis ILO-konventionerne og Parisaftalen.

Nu er jeg interesseret i at høre jeres bemærkninger og vurderinger af, hvor EU's handelspolitik bør bevæge sig hen.

Rasmus Nordqvist mente, at formålet med handelsaftaler primært måtte være at afhjælpe klimakrisen. Kunne ministeren sige noget om en eventuel CO₂-grænseafgift? Lå det forslag p.t. kun på Kommissionens bord, eller havde man taget fat på en diskussion med medlemslandene om den? Ville regeringen støtte en sådan mekanisme?

Kim Valentin konstaterede, at Kina i allerhøjeste grad var til stede i Afrika, hvor landet udnyttede naturressourcerne og kontinentets svage demokratier til at skabe nogle måske mindre gode produktionsmetoder. Hvad mente regeringen om at påvirke EU til at gå i en mere konsekvent retning i forsøget på nogle mere gunstige handelsaftaler for Afrika? Og hvordan gik det i øvrigt med Mercosur-forhandlingerne? Udvalget havde under et besøg i Brasilien fået det indtryk, at det stod sløjt til med dem.

Søren Søndergaard henviste til, at udvalget på sin nylige tur til USA havde konstateret en klar ændring i den amerikanske administrations holdning til Kina. Tidligere havde man – hvilket han også anså for at være den danske indstilling – haft en idé om, at hvis man bare i samhandlen med Kina sørgede for også at tage emnerne demokrati og menneskerettigheder op, ville der udkrystallisere sig noget bedre. Det var ikke sket – tværtimod. Så hvordan opfattede ministeren sammenhængen mellem Danmarks og EU's kinapolitik og så handelspolitikken? Hvor kunne der være et overlap? Der var tale om, at Kina ikke skulle have lov til at foretage investeringer alle vegne, men der kunne også være steder, hvor man ikke ønskede at handle.

Om CETA-aftalen sagde Søren Søndergaard, at den indeholder en del, hvor der er EU-kompetence og en anden del, der skal ratificeres i nationalstaterne. Hvad mente ministeren om perspektiverne for ratificeringen af aftalen? Her tænkte han navnlig på modstanden i det valonske parlament. Vurderede regeringen, at den del af aftalen, der skulle ratificeres af de nationale parlamenter, var en død sild?

Jens Rohde sagde, at Kina og den kinesiske udenrigspolitik om at forsvare egne interesser uden for landets grænser måske udgjorde en af de mest komplicerede udfordringer i nyere tid. Kunne ministeren overveje at indkalde til en drøftelse eller en orientering om Kina i Udenrigsministeriet? Eventuelt sammen med andre udvalg.

Udenrigsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at Kommissionen ville fremlægge et udspil til en CO₂-grænseafgift i løbet af 2021. En sådan mekanisme skal selvfølgelig være forenelig med WTO, indeholde fair handelsvilkår og ikke kunne bruges protektionistisk. Man skulle også overveje konsekvenserne for udviklingslandene i forhold til deres integration i verdensøkonomien. Når man åbner op for handel, åbner man også op for overførsel af grøn teknologi, gensidige investeringer etc., og her kunne Danmark spille en stor rolle med sin teknologiske know-how. Han så frem til at gå mere ind i den debat, han havde annonceret i efteråret, da man oprettede et handelspolitisk forum for fair og bæredygtig handelspolitik i samarbejde med erhvervsorganisationer, fagbevægelsen og civilsamfundet.

Til Kim Valentin sagde ministeren, at stor del af WTO's krise skyldtes, at man ikke nåede frem til en konklusion på Doharunden. Det betød, at der i stedet blev lavet bilaterale handelsaftaler. I de kommende år ville regeringen koncentrere sig om at indgå gode aftaler med Afrika. EU-Afrika-topmøder på stats- og regeringschefsniveau samt på udenrigsministerniveau ville finde sted senere på året. I 2050 vil Afrikas befolkningstal være vokset til 2,5 milliarder, hvilket skaber store udfordringer, men også muligheder for handel og udvikling. Han var enig i, at Afrika skulle prioriteres; det havde den nye kommission også gjort. 20 kommissærer var rejst til Etiopien for at mødes med Den Afrikanske Union; det var aldrig sket før i EU's historie.

Til Søren Søndergaard sagde ministeren, at Mercosur-aftalen indeholdt nogle redskaber til at gå ind i diskussionen om skovrydning og bæredygtighed. Dem skulle man bruge til at holde Brasilien oppe på nogle forpligtelser. Mercosur-handelsblokken udgør adgangen til et marked på 250 millioner mennesker.

Ministeren bekræftede, at Kina var et meget vigtigt spørgsmål. Det var positivt, da EU i foråret slog fast, at Kina ikke bare var en økonomisk samarbejdspartner, men også en systemisk rival. På det økonomiske område krævede EU gensidighed – hvis kineserne har adgang til at handle på EU's markeder, skal EU også have adgang til deres. Der var også andre spørgsmål som sikkerhed og to forskellige kulturelle systemer, som man skulle tage med. I den handelspolitiske dialog med Kina var det vigtigt at stå fast på ytringsfriheden, forsamlingsfriheden og respekten for menneskerettigheder.

Til Søren Søndergaard sagde han, at den midlertidige anvendelse af frihandelsaftalen med Canada var trådt i kraft den 21. september 2017, og at virksomheder og forbrugere nu var begyndt at høste aftalens gevinster. Dansk eksport til Canada var steget med 35 pct. fra 2016 til 2018, og der var stor sandsynlighed for, at CETA havde bidraget til den stigning. Indtil videre

havde 14 medlemslande ratificeret aftalen: Danmark, Østrig, Kroatien, Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Letland, Litauen, Malta, Portugal, Spanien og Sverige (foruden Storbritannien før Brexit). Aftalen var desuden i gang med at blive behandlet i det hollandske parlament.

Til Jens Rohde sagde ministeren, at han ville følge op på forslaget om en orientering om Kina. Det var et vigtigt emne at tage op med Europaudvalget og eventuelt andre udvalg.

Søren Søndergaard opfattede det sådan, at ministeren ikke ville kaste sig ud i at vurdere, hvornår eller om CETA-aftalen nogensinde ville blive gennemført og godkendt fuldt ud.

Om Kina sagde han, at det fremgik af et senere punkt på dagsordenen, at regeringen støttede op om EU-linjen: Kina som en uomgængelig samarbejds- og handelspartner, men en økonomisk konkurrent og en strategisk rival. Men det besvarede ikke hans spørgsmål. Der var en udbredt kritik af de kinesiske trusler, som også Sverige, Norge og Danmark havde oplevet. Kina havde igennem noget tid følt sig klar til at tage handelspolitiske skridt. Og hvad havde EU gjort? Der var tvunget privatiseringsprogrammer og så store nedskæringer igennem i Grækenland, at Kina nu sad på f.eks. Piræus havn. Der var altså behov for meget mere grundige overvejelser. Var det f.eks. nødvendigt at sige til danske virksomheder, at de var velkomne til at investere i Kina, men at de skulle være klar til at afskrive enhver investering? Der var sket en markant skærpelse af den kinesiske holdning inden for de seneste 3-4 år, men det var ikke afspejlet i regeringens samlenotat. Men der var naturligvis grænser for, hvad udenrigsministeren kunne underholde med på et åbent udvalgsmøde, så han var tilfreds med, at ministeren var positiv over for Jens Rohdes forslag om at tage den debat om Kina med udvalget. Man burde arbejde på at udvikle en opdateret overordnet politisk linje over for Kina.

Den fungerede formand konkluderede, at det var en god idé med en orientering. Den kunne også omfatte Udenrigsudvalget og Det Udenrigspolitiske Nævn.

Udenrigsministeren sagde, at regeringens holdning var klokkeklar: at overholde respekten for ytringsfriheden, forsamlingsfriheden og grundloven. Det ville ikke ændre sig. Kina sad nu på 16-20 pct. af verdensøkonomien – 15-20 år tilbage var det kun 1-2 pct. Det var vigtigt i de økonomiske relationer at sikre fælles og retfærdige konkurrence- og markedsvilkår for alle. Selv om Kina var blevet medlem af WTO, havde man set, hvordan regler for intellektuelle rettigheder og teknologioverførsel ikke var blevet håndhævet. Danmark var enige med amerikanerne i, at WTO-reglerne skal overholdes; der var nogle udfordringer, og EU skulle stå sammen med USA om at reformere og styrke WTO snarere end at føre bilaterale diskussioner med Kina.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3755 (udenrigsanliggender – handel) den 12. marts 2020

EUU alm. del (19) – bilag 423 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren forelagde alle punkter til orientering.

1. Status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference

– *Orientering/Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3755 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 216 (udvalgsmødereferat side 253, senest behandlet i EEU 15/11-19)

Udenrigsministeren: Det første punkt vedrører reform af WTO samt forberedelserne til WTO's 12. ministerkonference i Kasakhstan til juni, også kaldet MC12. På baggrund af en orientering fra Kommissionen ventes en drøftelse med fokus på følgende:

Krisen i WTO's tvistbilæggelsessystem sætter rammen for denne drøftelse. Jeg forventer, at medlemslandene vil opfordre Kommissionen til at fortsætte arbejdet for at løse krisen i appelorganet – herunder også arbejde videre for at udbrede EU's midlertidige voldgiftsmodel. Jeg venter også opbakning til, at EU skal presse på for fremdrift i den øvrige reformdagsorden i WTO. Det omfatter en vedholdende indsats for at engagere USA og andre toneangivende medlemmer. Øvrige WTO-medlemmer skal naturligvis også inddrages, særlig udviklingslandene, for den tid er forbi, hvor nogle få aktører kunne gå i enrum og aftale en løsning. Endvidere vil rådsmødet drøfte forventningerne til MC12.

Spørgsmålet er især, om der kan nås en aftale om fiskerisubsidier, som knytter sig til verdensmål 14 om livet i havet. Der er store politisk-økonomiske interesser involveret, især fra kinesisk og amerikansk side, så en løsning hænger sammen med den større problematik, jeg nævnte under den handelspolitiske redegørelse.

Til gengæld er der visse fremskridt i drøftelserne om national regulering af tjenesteydelser, e-handel og investeringslettelse, som foregår i grupper af interesserede WTO-medlemmer. Så der tegner sig et blandet billede af, hvad der kan ventes på MC12. Rådsmødet vil sende et klart signal om, at krisen i WTO ikke kan løses uden politisk vilje fra alle involverede.

Jeg planlægger selv at deltage i MC12, og interesserede folketingsmedlemmer er naturligvis velkomne til at deltage i den danske delegation.

2. EU-USA handelsrelationer

– *Orientering/Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3755 – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 216 (udvalgsmødereferat side 256, senest behandlet i EUU 15/11-19)

Udenrigsministeren: Endvidere ventes Kommissionen at give en status for handelsrelationerne til USA, herunder Airbus-sagen. Den nye handelskommissær Phil Hogan besøgte Washington tidligere på måneden for at drøfte mulige veje frem med USA's handelsrepræsentant Robert Lighthizer. Hogan vil på rådsmødet redegøre for sin vurdering efter disse drøftelser.

Forventningen er, at der måske nok kan findes løsninger på enkelte mindre regulatoriske spørgsmål, som har været drøftet i efterhånden mange år, og som ikke ændrer på EU's standarder. Men USA presser fortsat på for at inkludere landbrug i forhandlingerne, og da Kommissionens mandat ikke omfatter landbrug og samtidig slår fast, at et højt EU beskyttelsesniveau skal bevares til fulde, har Hogan meget begrænset manøvrerum til den bredere handelspolitiske dialog.

Situationen vanskeliggøres af Airbus-sagen, som jeg nævnte før. WTO afgjorde i oktober sidste år, at USA er berettiget til at indføre told for 7,5 mia. dollars på europæiske varer som kompensation for ulovlig europæisk støtte til Airbus. EU har en lignende sag mod USA's støtte til Boeing, men her ventes en WTO-afgørelse først om nogle måneder.

USA indførte den 18. oktober 10 pct. told på europæiske flydele og 25 pct. told på en række andre varer. De fire Airbus-lande Frankrig, Tyskland, Spanien og Storbritannien blev hårdest ramt, men også danske varer er omfattet.

For nylig forhøjede USA yderligere tolden på visse varer med henvisning til Airbus-sagen, men samlet set må den amerikanske linje indtil videre karakteriseres som forholdsvis afdæmpet, fordi USA endnu ikke har udnyttet muligheden for at pålægge told fuldt ud (kun ca. 2 mia. dollars af de 7,5 mia. mulige). Om den situation varer ved – og om amerikanerne eventuelt sammenkæder med EU's ageren i de bredere forhandlinger om bl.a. industritold – må tiden vise.

Mit budskab på rådsmødet vil være, at Danmark støtter Kommissionens bestræbelser for en konstruktiv dialog med USA baseret på det mandat, Rådet vedtog i april sidste år. Men som mandatet jo også slår fast, må der ikke rokkes ved EU's fødevarer- og folkesundhedsstandarder. Og fra dansk side vil vi i den forbindelse stå vagt om forsigtighedsprincippet, som har afgørende betydning i alle EU's handelsaftaler.

I Airbus-sagen støtter Danmark Kommissionens forsøg på en forhandlet løsning, som USA og EU bør have en fælles interesse i. Samtidig vil jeg bemærke, at det naturligvis er den danske regerings forventning, at subsidierne til Airbus til fulde lever op til WTO-reglerne.

Søren Søndergaard henviste til, at det havde været fremme i pressen, at flere EU-lande ikke vidste, hvad Kommissionen foretog sig i forhandlingerne med USA. Vidste regeringen det? Var regeringen sikker på, at der ikke blev givet indrømmelser på landbrugsområdet, som kunne svække europæiske standarder – måske ikke direkte i forhandlingerne, men sideløbende?

Udenrigsministeren understregede, at Kommissionen loyalt skulle forvalte mandatet fra medlemslandene – og her var fødevarerstandarder helt centrale. Den 12. marts skulle handelsministrene mødes for at få en afrapportering fra handelskommissæren. Forsigtighedsprincippet var centralt for regeringen – også i kommende handelsaftaler. Men han kunne berolige Søren Søndergaard med, at der efter hans opfattelse ikke var noget, som indikerede, at mandatet ikke blev overholdt. Det var afgørende at tage den handelspolitiske dialog med USA og få forklaret EU's standarder. Og det var ikke mindst vigtigt for USA, der i et reengagement i WTO skulle være med til at håndtere Kina.

Søren Søndergaard påpegede, at Kommissionen har mange håndtag ud over en handelsaftale: delegerede retsakter eller gennemførselsretsakter, der kan løsne op for reguleringen og tillade brugen af f.eks. kemiske stoffer, som amerikanerne anvender. Han henviste til en tidligere sag, hvor der blev lagt op til, at EU-landene skulle give tilladelse til brug af kødklister i madprodukter. Det blev forhindret, fordi det var muligt at samle et kvalificeret flertal, men at samle det i Europa-Parlamentet er faktisk vanskeligt. I januar 2009 havde Kommissionen tilsvarende pludselig besluttet, at sojabønner kunne karakteriseres som et bæredygtigt brændstof, på trods af at egne tal viste, at CO₂-udledningen for sojabønner var dobbelt så stor som ved diesel. Det skete bl.a. med henvisning til en aftale, som Jean-Claude Juncker havde lavet i USA. Så følte regeringen sig overbevist om, at der parallelt med forhandlingsforløbet med USA ikke foregik noget, der kunne medføre svække europæiske standarder?

Udenrigsministeren svarede, at EU's regulering skal respekteres fuldt ud. Presseforlydender om, at EU skulle være på vej til at indvilge i at slække på maksimalværdierne for pesticidrester i fødevarer stod ikke for troende, for forsigtighedsprincippet ville også fremover være centralt i handelsaftaler.

Søren Søndergaard understregede, at det ikke var noget, han greb ud af den blå luft. Der tegnede sig et billede: EU's fødevareragentur havde varslet, at man skulle revurdere måden, hvorpå man renser kød. Det var i tråd med de amerikanske krav om at tillade klorkyllinger. Kommissionen havde varslet et udspil om pesticidrester i importerede landbrugsprodukter. Det var også i tråd med et amerikansk ønske, ligesom det også var tilfældet med en hurtigere godkendelsesproces for gmo'er, som også havde været diskuteret i Kommissionen. Man måtte gå ud fra, at mandatet fra EU-landene blev overholdt, men ville ministeren på mødet sørge for at få en tilkendegivelse af, at der ikke blev foretaget lempelser for at få en handelsaftale igennem med USA?

Udenrigsministeren gentog, at Kommissionen skulle holde sig inden for de gældende regler, og at forhandlingsmandatet skulle sikres til fulde. Hvad angik de mere tekniske aspekter, måtte han henvise til de respektive ressortministre. Da Kommissionens forhandlingsdirektiv fastsatte et højt beskyttelsesniveau i EU, havde Kommissionen et meget begrænset manøvrerum inden for pesticidreglerne. Han henviste til EU's grænseværdier for pesticidrester i fødevarer fastlagt i et bilag til forordning 396/2005 om pesticidrester. Heri blev det slået fast, værdierne fastsættes på et niveau, der vurderes ikke at udgøre en sundhedspolitisk risiko for forbrugerne. Den ændring til den bestemmelse ville kræve en ændring af bilaget, en positiv sikkerhedsvurdering fra EFSA og et kvalificeret flertal i medlemslandene som resultat af en komitéprocedure. Handelskommissæren havde for nylig over for Parlamentets handelsudvalg bekræftet, at Kommissionen ikke ville give køb på EU's fødevarerstandarder.

3. EU-Kina handelsrelationer

– *Orientering/Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3755 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udenrigsministeren: Med udgangspunkt i en indledende orientering fra Kommissionen ventes en bred drøftelse af de bilaterale handels- og investeringsrelationer med Kina frem mod det planlagte EU-Kina-topmøde i marts og det ekstraordinære møde for stats- og regeringscheferne i september.

Det er faktisk usædvanligt at have Kina som et formelt punkt på dagsordenen ved et råds-møde om handel. At drøftelsen kommer nu, afspejler EU's ændrede tilgang til Kina, som jeg redegjorde for tidligere. Der er en voksende erkendelse i EU-hovedstæderne af – hvilket regeringen fuldt ud støtter – at vi er nødt til at forholde os strategisk til de udfordringer, som et voksende Kina medfører.

Samtidig med de ulige konkurrence- og markedsvilkår, mange danske virksomheder oplever i Kina, er der jo også et stort potentiale. Det gælder eksempelvis Kinas grønne omstilling, som flugter fint med danske kommercielle styrkepositioner. Så løsningen er ikke at vende ryggen til Kina, men i stedet at arbejde for bedre rammevilkår på det kinesiske marked, både gennem vores bilaterale strategiske partnerskab med Kina og gennem EU.

Forhandlingerne om en EU investeringsaftale med Kina er centrale for lige konkurrencevilkår og bedre markedsadgang. På rådsmødet forventer jeg, at medlemsstaterne på baggrund af Kommissionens redegørelse for forhandlingsstatus vil opfordre til substans frem for symbolik: Et resultat skal ikke hastes igennem på bekostning af reelle forbedringer for danske og europæiske investorer.

En rød tråd i EU's relationer med Kina er, at vi skal søge løsninger på udfordringerne på grundlag af fælles multilaterale regler. Sådanne løsninger tager tid og kræver tålmodighed, men i det lange løb er de mere holdbare. Jeg forventer fuld enighed herom blandt ministrene. USA har som bekendt valgt en anden vej. Den ny fase 1-aftale mellem USA og Kina indeholder som nævnt store kinesiske købsforpligtelser og andre indrømmelser, hvor nogle kun synes at komme amerikanske virksomheder til gode.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3756 (retlige og indre anliggender - justitsdelen) den 13. marts 2020

EUU alm. del (19) – bilag 423 (kommenteret dagsorden)

Justitsministeren oplyste, at udvalget havde fået tilsendt et samlenotat om sagerne på rådsmødet. Af samlenotatet og af det supplerende samlenotat, som udvalget havde modtaget samme morgen, fremgik det, at der kun var seks sager på rådsmødedagsordenen på Justitsministeriets område. Tre af disse var omfattet af retsforbeholdet. Det var altså et usædvanligt kort rådsmøde uden meget politisk indhold.

Ministeren ville fokusere på dagsordenens punkt 1 om strategiske retningslinjer for justits- og indenrigsområdet samt orientere om kommende domme fra EU-Domstolen om logning.

1. Strategiske retningslinjer for justits- og indenrigsområdet

– *Udveksling af synspunkter/godkendelse*

Rådsmøde 3756 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Justitsministeren: Der er lagt op til en meningsudveksling om og godkendelse af rådskonklusioner, som skal forelægges for Det Europæiske Råd til godkendelse den 26.-27. marts 2020.

Formålet med formandskabets udkast til strategiske retningslinjer er at sætte en fælles ramme for den lovgivningsmæssige og operationelle programudformning for rådets arbejde de kommende 4 år.

Formandskabets udkast til de strategiske retningslinjer tager udgangspunkt i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2019-2024, og udkastet er udarbejdet på baggrund af refleksioner og drøftelser under det finske formandskab i efteråret samt på det uformelle rådsmøde den 23.-24. januar 2020 i Zagreb afholdt af det kroatiske formandskab.

Punktet omfatter både emner, der hører under Justitsministeriets ressortområde og punkter, der hører under Udlændinge- og Integrationsministeriets ressortområde. Jeg vil alene komme ind på de emner, der berører førstnævnte.

Formandskabet har inddelt de strategiske retningslinjer i fire overordnede temaer: Retsstatsprincippet, gensidig tillid, ét Europa, ét rum samt beherskelse af nye teknologier og kunstig intelligens.

Vi kan fra regeringens side overordnet støtte formandskabets udkast til de strategiske retningslinjer, for så vidt angår Justitsministeriets område.

Jeg vil ikke referere alle dele af de strategiske retningslinjer, men blot slå ned på de væsentligste fokuspunkter under hvert tema.

Der sættes under det første overordnede tema om retsstatsprincippet bl.a. fokus på, at EU's institutioner og medlemsstaterne har et fælles ansvar for at sikre, at respekten for retsstatsprincippet garanteres, og at der anvendes og i nødvendigt omfang udvikles effektive redskaber til at sikre dette. Der sættes endvidere fokus på, at Rådet for Almindelige Anliggender (GAC) vil fortsætte sin årlige dialog om retsstatsprincippet, og at justitsministrene i RIA-rådsformationen fortsat vil beskæftige sig med spørgsmål, der relaterer sig til retsstatsprincippet, hvor det er relevant.

Der sættes under det andet overordnede tema om gensidig tillid bl.a. fokus på, at EU-lovgivningen bliver anvendt og implementeret korrekt. Det vil sige, at man før iværksættelse af nye EU-lovgivningsinitiativer, som påvirker velfungerende national lovgivning, ved hjælp af konsekvensanalyser bør påvise, at disse initiativer vil give en klar merværdi for de europæiske borgere. Det kan jeg kun være enig i.

Det kan i den forbindelse nævnes, at Danmark deltager i en række retsakter om strafferetligt samarbejde vedtaget før Lissabontraktatens ikrafttræden. Hvis disse retsakter erstattes af nye retsakter, vil det have den konsekvens, at Danmark på grund af retsforbeholdet ikke længere vil kunne deltage i samarbejdet. Det drejer sig f.eks. om rammeafgåelsen om den europæiske arrestordre. Regeringen kan bl.a. derfor støtte, at fokus i de strategiske retningslinjer er på anvendelse og implementering af allerede eksisterende retsakter frem for nye retsakter på det politi- og strafferetlige område og området for civilretligt samarbejde.

Der sættes under det tredje overordnede tema – ét Europa, ét rum – bl.a. fokus på, at sikkerhedsmæssige trusler som terrorisme og hybride trusler også skal håndteres på EU-plan. Der peges på behovet for øget samarbejde EU-landene imellem, ligesom det nævnes, at relevante EU-agenturer har en vigtig rolle at spille i forbindelse med bl.a. deling af udstyr og specialiserede tekniske løsninger. Regeringen støtter tiltag, som kan forbedre EU's indsats mod terrorisme og hybride trusler. Medlemsstaterne står over for mange af de samme udfordringer, og regeringen er derfor generelt positivt indstillet over for initiativer, der kan medvirke til at styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne.

Afsluttende sætter formandskabet fokus på beherskelse af nye teknologier og kunstig intelligens. Det er regeringens holdning, at det i relation til kunstig intelligens på RIA-området er vigtigt at finde den rette balance mellem effektiv retshåndhævelse og beskyttelse af fundamentale rettigheder. Ansigtsgenkendelsesteknologi er et af flere redskaber, der potentielt kan effektivisere og lette politiets arbejde. Regeringen kan ikke udelukke, at vi en dag kommer til at tage ansigtsgenkendelsesteknologien i brug i Danmark, men vi kan samtidig ikke se bort fra de principielle, retlige og praktiske dilemmaer, som anvendelsen af teknologien rejser. Det er alt sammen spørgsmål, som må afklares, inden teknologien kan tages i brug. Men jeg vil gerne

slå fast, at regeringen ikke kan støtte, hvis EU generelt arbejder med et forbud mod ansigtsgenkendelse.

Rasmus Nordqvist ville gerne have uddybet det, at man fra dansk side ikke kunne støtte et forbud mod brug af ansigtsgenkendelse. Alternativet gik ind for et forbud.

Morten Messerschmidt var bekymret for retsstatsinstrumentet. Alle går inden for retsstaten og værdierne bag – frihed, ligestilling, pluralisme, tolerance, retfærdighed etc. Men hvis man begyndte at lave en egentlig EU-politik på baggrund af disse begreber, hvor var der så plads til landenes forskellige definitioner af dem? Der findes jo ikke én sandhed om, hvordan en god retsstat ser ud. Vælgerne ville ikke blive hørt, så han frygtede, at det ville blive op til Kommissionen at afgøre, hvordan begreberne forstås, og at det så ville blive trukket ned over hovedet på de nationale myndigheder. Så han var bange for, at man med retsstatsinstrumentet ville få en ny debat à la den om menneskerettigheder: Alle går ind for retfærdig rettergang og ytringsfrihed, men i sidste ende vil det være domstolene, der definerer det. Med instrumentet risikerede man at begrænse demokratiet, nemlig vælgerens ret til at have en anden opfattelse end dem, der udgår fra Bruxelles.

Justitsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at ansigtsgenkendelse kan være et effektivt virkemiddel i kampen mod kriminalitet, men at der også var principielle bekymringer samt praktiske og teknologiske omstændigheder. Et generelt EU-forbud havde været på tale, men det var tilsyneladende ikke planen nu. Regeringens holdning var at støtte, hvis EU ønskede at arbejde i retning af et generelt forbud. Regeringen ønskede ikke at lægge den nye mulighed fra sig, men var omvendt heller ikke ukritisk over for at tage den til sig.

Til Morten Messerschmidt sagde han, at retsstatsprincippet og overholdelse af det er en grundpille, men at det ganske rigtigt var forbundet med, hvad den enkelte tænkte ind i det og lagde mest vægt på. I Rådet for Almindelige Anliggender ville man fortsætte den dialog, man havde årligt om retsstatsprincippet. Ungarn og Polen – og hvordan EU forholdt sig til situationen i disse lande – var også relevant her. Selv om det var forsøg på en diskussion i helikopterperspektiv, så var det et af de områder, hvor det også kunne udmønte sig i noget, der kunne få reelle retsvirkninger i landene. Derfor var Morten Messerschmidts bekymring reel, men ministeren skulle først og fremmest deltage i en overordnet drøftelse, der gik ud på at konstatere, at retsstatsprincippet er vigtigt og skal garanteres. Så fremgangsmåden var en del af en EU-arbejdsfacon med en række drøftelser, hvor man som land ikke altid ved, hvornår man skal sige fra eller til.

Rasmus Nordqvist spurgte, om regeringen kunne støtte midlertidigt generelt forbud imod ansigtsgenkendelse, fordi man dermed ikke fik noget så vidtrækkende som ansigtsgenkendelse i det offentlige rum.

Jan E. Jørgensen mente, at det var svært at forestille sig et totalforbud mod ansigtsgenkendelse. Han henviste til det lovforslag, som regeringen netop havde førstebehandlet, som – hvis

det blev vedtaget i sin aktuelle form – ville medføre masseovervågning. Man kunne vælge foreløbig at droppe lovforslaget og i stedet tænke det sammen med en ordning om ansigtsgenkendelse. Ansigtsgenkendelse kan bruges meget effektivt til f.eks. at finde en terrorist, men koblingen mellem overvågning og ansigtsgenkendelse var også effektiv, fordi man ville kunne kortlægge alles adfærd ned til mindste detalje.

Justitsministeren sagde, at det var meget hypotetisk med et midlertidigt generelt forbud mod ansigtsgenkendelse, men at han ikke kunne forestille sig, at regeringen ville støtte at frasige sig ansigtsgenkendelse som et teknologisk middel. Man bruger den i lufthavnen ved paskontrol, og på forsøgsniveau brugte man teknologien til at genkende ansigter på ofre for børneporno for at finde ud af, hvordan man bedst kunne gribe ind over for det. Der var altså ikke tale om en generel anvendelse af ansigtsgenkendelse, og ministeren havde svært ved at se for sig, at man ville holde op med at bruge den i de to nævnte situationer. Hvis man i højere grad ville anvende ansigtsgenkendelse i efterforskning, skulle man inddrage diskussionen om den retssikkerhed, der er forbundet med den – hvornår den kan anvendes og ikke anvendes.

Til Jan E. Jørgensen sagde ministeren om totalforbud og det nye lovforslag, at han mente, at der i den kommende uge kunne samles et bredt flertal i Folketinget om den videre håndtering. Der var nu et snævert flertal i Folketinget for det forslag, regeringen havde båret frem, men det ville være godt også at få bl.a. Venstre med.

2. Oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO)

– Statusorientering

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Justitsministeren: Punktet er på til orientering og statusopdatering. EPPO er et tilbagevendende punkt på rådsmøderne, hvor formandskabet gør status over etableringen af EPPO, som på nuværende tidspunkt forventes at være i drift inden udgangen af november 2020. Som bekendt deltager Danmark på grund af retsforbeholdet ikke i samarbejdet om EPPO.

3. Forhandlinger mellem EU og USA om adgang til e-beviser

– *Statusorientering*

KOM (2019) 0070

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 10)

For så vidt angår punktet om e-beviser, er der tale om et overordnet punkt med tre underpunkter, hvor Kommissionen orienterer om status på henholdsvis:

- forhandlingerne mellem EU og USA om en aftale om adgangen til elektronisk bevismateriale i straffesager
- forhandlingerne om en anden tillægsprotokol til Budapestkonventionen og
- etableringen af et elektronisk system til udveksling af elektronisk bevismateriale.

Det forventes, at alle punkterne kan tages til orientering.

4. Forhandlinger om 2. tillægsprotokol til Europarådets Budapestkonvention

– *Statusorientering*

KOM (2019) 0071

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 14)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Elektronisk platform til udveksling af e-beviser

– *Statusorientering*

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Udlevering af EU-borgere til tredjelande

– Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3756 – bilag 3 (supplerende samlenotat)

Justitsministeren: Endelig er der, som det fremgår af det supplerende samlenotat fra i morgen, et punkt til drøftelse på dagsordenen om udlevering af EU-statsborgere til retsforfølgelse i tredjelande. Jeg skal beklage den sene oversendelse af det supplerende samlenotat, der skyldes, at det først er sat på dagsordenen for ganske nylig.

Letland, der har bedt om at få punktet optaget på dagsordenen, har foreløbig oplyst, at man ønsker en generel drøftelse af nogle uhensigtsmæssigheder ved den europæiske arrestordre, som man har erfaret i forbindelse med udlevering af lettiske statsborgere til fra andre EU-lande til tredjelande.

Rasmus Nordqvist ville gerne vide, hvornår det supplerende samlenotat kom på dagsordenen, siden udvalget først fik det en halv time inden mødestart? Hvad mente man, at Letland ville bringe op?

Justitsministeren forklarede, at ministeriet havde modtaget det supplerende samlenotat sent onsdag eftermiddag, altså halvandet døgn tidligere, og beklagede, at udvalget således også havde modtaget det uhyre sent. Han henviste til den sag, der også havde været omtalt i danske og lettiske medier om en kvinde, der i henhold til en international arrestordre blev anholdt i Danmark, fordi hun var efterlyst til udlevering til Sydafrika. De lettiske myndigheder havde udviklet en interesse i, at det ikke skulle ske, og udfaldet blev, at der blev udstedt en europæisk arrestordre, hvorefter rigsadvokaten traf beslutningen om at udlevere til Letland, hvilket var under eksekvering.

Rasmus Nordqvist anerkendte, at det var forståeligt, at udvalget først havde modtaget det supplerende samlenotat lige før mødet. Ville ministeren sige noget til punktet på rådsmødet?

Justitsministeren svarede, at hans rolle kunne blive at fortælle om den konkrete sag, og hvad der havde givet anledning til overvejelserne landenes myndigheder imellem.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

a) Forenede sager C-511/18 og C-512/18 (logning)

EUU alm. del (181) – bilag 171 (notat om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens forenede sager C-511/18 og C-512/18)

Justitsministeren: Jeg vil kort fortælle om tre præjudicielle sager ved EU-Domstolen, der handler om de franske, belgiske og estiske logningsregler. Der er tale om de forenede sager C-511/18 og C-512/18, sag C-520/18 og sag C-746/18.

Den daværende regering orienterede i henholdsvis november 2018 og marts 2019 Folketinget om regeringens afgivelse af indlæg i de nævnte sager i notater til Folketingets Europaudvalg (Alm. del, bilag 171 og bilag 172, 2018-19 (1. samling) samt alm. del, bilag 567, 2018-19 (1. samling)).

De præjudicielle forelæggelser i de nævnte sager har baggrund i EU-Domstolens afgørelse af 21. december 2016 i Tele2-sagen. I denne sag fastslog EU-Domstolen, at de svenske regler om logning var i strid med EU-retten. Det skyldtes, at de svenske regler medførte en pligt til generel og udifferentieret lagring af samtlige trafik- og lokaliseringsdata vedrørende samtlige abonnenter og registrerede brugere i forbindelse med samtlige midler til elektronisk kommunikation.

EU-Domstolen udtalte samtidig, at EU-retten ikke er til hinder for en begrænset lagring af data, som er målrettet i forhold til et tidsrum, et geografisk område og/eller en personkreds.

Danmark og 16 andre medlemsstater har afgivet mundtlige indlæg i de franske og belgiske sager. Danmark og mange andre medlemsstater afgav også indlæg i den estiske sag. I alle tre sager gjorde regeringen gældende, at EU-Domstolen bør genoverveje visse af de udtalelser, som EU-Domstolen afgav i Tele2-dommen.

Regeringen har navnlig betonet vigtigheden af lagrede oplysninger som efterforskningsredskab for politiet og PET. Regeringen gjorde i den sammenhæng gældende, at en målrettet lagring, som den EU-Domstolen omtaler i Tele2-dommen, ikke er mulig at implementere, hvis lagrede oplysninger fortsat skal være egnet som et effektivt efterforskningsredskab for de retshåndhævende myndigheder.

EU-Domstolen forventes at træffe afgørelser i de franske og belgiske sager omkring sommeren 2020.

EU-Domstolens dom i den estiske sag forventes at foreligge i forlængelse af de franske og belgiske sager.

Den estiske sag vil navnlig kunne få betydning for, hvordan retsplejelovens regler om adgang til de oplysninger, som teleselskaberne skal opbevare til brug for efterforskning og retsforfølgning, vil kunne udformes.

Rasmus Nordqvist spurgte, om Danmark ville efterleve de kommende afgørelser på området. Eller ville man se stort på det som tidligere og fortsætte den nuværende logning?

Justitsministeren svarede, at Tele2-dommen var markant, fordi den ville have store konsekvenser for muligheden for at efterforske kriminalitet, ligesom den indeholdt nogle formuleringer, der gav anledning til forvirring om tolkningen. Der var anlagt en række nye sager, som forhåbentlig kunne afklare det. Regeringen ville komme med forslag til, hvordan man ville opnå overensstemmelse med det, der måtte være retsstillingen. Selvfølgelig kunne man ikke se stort på EU-Domstolens dom.

Rasmus Nordqvist udtrykte tilfredshed med, at regeringen ikke ville se stort på EU-domme om logning, på trods af at man kunne sige, at det havde været tilfældet de sidste par år. Hvor længe skulle man vente på dansk handling efter sommerens domsfældelse?

Justitsministeren sagde om implementeringen af logningsdomme, at EU-retten ikke indeholder en bestemt frist for, hvor hurtigt et medlemsland skal implementere en dom, der påvirker landets regler. Retspraksis var, at man så hurtigt som muligt skulle iværksætte foranstaltninger, der fører til dommens opfyldelse – og at det skulle ske under hensyn til de konkrete omstændigheder – inklusive implementeringen af den retsstilling, der måtte følge af sommerens domme. Det afhang også af indholdet af domme og af, hvor hurtigt man kunne nå frem til en implementering. Men der var ikke noget ønske om ikke at få dem implementeret.

b) Sag C-520/18 (logning)

EUU alm. del (181) – bilag 172 (notat om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens sag C-520/18)

Se punkt 8 a).

c) Sag C-746/18 (logning)

EUU alm. del (181) – bilag 567 (notat om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens sag C-746/18)

Se punkt 8 a).

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3754 (miljø - klimadelen) den 5. marts 2020

EUU alm. del (19) – bilag 423 (kommenteret dagsorden)

Klima- og energiministeren forelagde punkterne 1-2 på rådsmødedagsordenen. Punkt 3-5 blev forelagt af miljøministeren; se dagsordenpunkt 7.

Klima- energi- og forsyningsministeren oplyste, at han havde to sager til orientering. Under punktet siden sidst ville han orientere om et kommende forslag til en europæisk klimalov.

1. Meddelelse om den europæiske grønne pagt

– *Politisk drøftelse*

KOM (2019) 0640

Rådsmøde 3754 - miljø – bilag 2 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 417 (udvalgsmødereferat side 597, senest behandlet i EUU 24/1-20)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Den første sag omhandler Kommissionens meddelelse om en europæisk grøn pagt – også kaldet Green Deal. Der vil på rådsmødet være en politisk drøftelse af sagen. Meddelelsen udgør sammen med det tilhørende arbejdsprogram Kommissionens køreplan på det grønne område. I meddelelsen opregnes en lang række initiativer, som Kommissionen agter at tage inden for bl.a. klima, energi, industri, landbrug, byggeri og transport. Jeg vil her særlig fokusere på klima- og energitiltagene.

For at øge EU's klimaambitioner vil Kommissionen fremlægge et forslag til en klimalov, der lovfæster målet om klimaneutralitet, samt et forslag om at hæve EU's klimamål for 2030 til mindst 50 pct. og op til 55 pct.

Regeringen arbejder med ligesindede lande hårdt for at øge EU's klimamål for 2030 til mindst 55 pct., og at det kommer til at ske før COP26. Dermed kan vi lægge størst muligt pres på de store globale udledere til at øge deres ambitioner.

For at opnå et øget 2030-mål vil Kommissionen i juni 2021 fremlægge en lovpakke, der bl.a. vil omfatte en revision af EU's kvotehandelssystem og reduktionsmålene for de ikkekvotebelagte sektorer.

På transportområdet vil Kommissionen bl.a. stramme CO₂-kravene til biler, ligesom den fælles landbrugspolitik budget skal bidrage til klimaindsatsen. På begge områder vil regeringen arbejde for, at der gennemføres ambitiøse klimaindsatser.

På energiområdet lægges der op til en revision af direktiverne for energieffektivitet og vedvarende energi. Regeringen arbejder hårdt for, at Kommissionen prioriterer en massiv udbygning

af havvind. Derudover arbejder regeringen for, at Kommissionen vil videreudvikle energisystemer, der understøtter elektrificering, lagring af energi og sektorintegration.

Jeg havde god lejlighed til at fremme disse synspunkter, da energikommissær Kadri Simson var på besøg i Danmark i februar. Jeg kan forstå, at hun også mødtes med Europaudvalget. Det er en flot anerkendelse, at kommissæren netop valgte Danmark som det første medlemsland, hun besøgte for at hente inspiration.

Regeringen finder det glædeligt, at den nye kommission med den grønne pagt har sat den grønne barre højt. Regeringen vil være Kommissionens stærkeste støtte, så de høje ambitioner omsættes til konkret handling. Det sagde jeg også til næstformand Frans Timmermans, da jeg mødtes med ham i december, kort efter hans tiltrædelse.

Rasmus Nordqvist havde læst Synenergis høringssvar, der gav udtryk for en bekymring for inklusion af bygninger i EU's kvotehandelssystem. Delte ministeren den bekymring, og ville han prøve at få den del taget ud af pagten? Kunne ministeren i øvrigt sige noget om, hvordan det gik med at leve op til kravene for energieffektivitet?

Kim Valentin bad ministeren forklare, hvordan man ville undgå CO₂-lækage EU-landene imellem og mellem lande, man indgår handelsaftaler med. Man kunne forestille sig, at nogle virksomheder ville have en interesse i at lægge CO₂-udledningen et andet sted i verden end lige i Europa. Hvad var ministerens vurdering af, hvordan det indgik i de strategiske forhandlinger?

Morten Messerschmidt kom ind på den tvivl, der var opstået om certificeringssystemer. Ville ministeren tage det spørgsmål op på det kommende rådsmøde? Udfordringen var at skabe tillid til, at en virksomhed rent faktisk er certificeret. Det var træls, at store danske virksomheder skulle trækkes igennem mediemøllen igen og igen, fordi der ikke var tillid til, at certificeringsordningerne virkede i andre lande.

Klima- energi- og forsyningsministeren svarede Morten Messerschmidt, at man i EU også fulgte de internationale metoder for at opføre de reduktioner, der var vedtaget i FN. Og her talte brug af biomasse som vedvarende energi. Der var noget ræson i det, al den stund at biomasse kan være en god transitionsteknologi, når man skal gå fra kul til andre former for energi. Men der er stor forskel på bæredygtigheden for forskellige typer af biomasse, så hvis der var en reel ambition om at holde sig under en temperaturstigning på 1,5 grader, måtte man allerede på den korte bane gøre brug af så bæredygtig biomasse som muligt. Ministeren var enig med Morten Messerschmidt i, at der tilsyneladende var noget galt med reglerne, og at det var baggrunden for, at nogle blev trukket igennem sølet. Hvis man skulle stramme den lidt, kunne man sige, at virksomhederne også selv havde et ansvar derfor. Pointen var, at der skulle gøres noget ved certificeringsmekanismerne både nationalt og internationalt. Hvad angik det nationale aspekt, var der i forbindelse med arbejdet med klimahandlingsplaner indkaldt til forhandlinger om, hvordan man får lovgivningsbæstede bæredygtighedskriterier i stedet for de aktuelle brancheaftaler og frivillige aftaler. I det internationale spor handlede det om at

stramme op på certificeringssystemerne – eller rettere kontrollen med dem. En analyse fra Energistyrelsen var på trapperne, og den skulle danne udgangspunkter for det videre arbejde. Ministeren var altså opmærksom på problemet, men kunne ikke love Morten Messerschmidt, at han ville bringe certificeringsmekanismerne op på mødet; kun hvis det forekom fornuftigt og formålstjenstligt.

Ministerens sagde til Kim Valentin, at det for at forhindre CO₂-lækage var vigtigt at sikre høje standarder og fællesregulering på tværs af grænser. Danmark havde en ambition om at være foregangsland, og det medførte en ekstra risiko for lækage. Det måtte man håndtere i den nationale lovgivning, og på EU-niveau var tilgangen at sikre et fælles højt niveau samt monitoring og sanktionering, hvis landene ikke levede op til det.

Ministerens mente, at det var en legitim bekymring, om høje krav gjorde, at virksomheder flytter deres produktion til Polen eller videre til Ukraine. Der var også de handelspolitiske spørgsmål, hvor man måtte væk fra den tilgang, at krav til industrien begrænser producenteres konkurrenceevne på de globale markeder. Der var i hvert fald mange eksempler på det modsatte. For eksempel var EU's lovgivning på elektronikområdet og på kemikalieområder nu blevet global standard. De store virksomheder er ikke interesserede i at fremstille to forskellige slags produkter, alt efter om de skal gå til det europæiske eller globale marked. Derfor skete der det paradoksale, at når EU vil ændre sin lovgivning og strammer kravene, så argumenterer lobbyister for, at det vil ødelægge den europæiske industri. Når de strammede krav så er vedtaget, rejser de samme lobbyister til Washington og argumenterer for, at USA skal vedtage de samme regler, som de lige har været imod i Europa. Der var mange eksempler på, at de store aktører på markedet er interesserede i fælles regler verden over. Det bedste var altså at sikre regler, der også globalt kunne blive de nye markedstandarder. Det ville også kunne medvirke til at bekæmpe drivhusgasudledninger globalt.

Ministerens sagde til Rasmus Nordqvist, at energieffektivitet var lidt af et smertensbarn. Danmark blev gang på gang fremhævet som foregangsland og for sit generelle ambitionsniveau på klimaområdet. Danmark ønskede at inspirere andre lande, og derfor var det også det mere alvorligt med et område som dette, hvor det ikke var tilfældet. Kritikken var her berettiget. Man var derfor i gang med at udvikle virkemidler, så Danmark også kunne blive førende inden for energieffektivitet. Man kunne sørge for en del energieffektiviseringsforbedring, som måske også krævede ret store investeringer, og som faktisk isoleret set ikke ville hjælpe på at nå målet på 70 pct. Det måtte ikke afholde Danmark for at agere, men man skulle i forhandlingerne om klimahandlingsplaner minde hinanden om, at ja, Danmark skal lægge sig i selen for at nå de 70 pct., men den målsætning må ikke spænde ben for andre nyttige tiltag. Som bekendt fandtes der ikke nogle seriøse analyser af tiltag på globalt plan for at holde sig under 1,5 grad, hvor energieffektivitet ikke er en af de vigtigste dele af løsningen. Det ville også være underligt, hvis Danmark ikke meldte sig ind i den kamp. Danmark var tilmed heldig at have førende virksomheder på området, hvorfor det også erhvervspolitisk var i dansk interesse at have høje EU-standarder. Han forventede sig meget af de 13 klimapartnerskaber, der ville komme med

deres afrapportering i marts måned. De fleste ville gøre gældende, at man skulle satse mere på energieffektivitet.

Kim Valentin sagde, at Venstre havde fokus på at fjerne CO₂-aftrykket frem for bare at flytte det. Man kunne forestille sig, at man endte på et EU-mål på 50 eller 55 pct., og at nogle lande kunne få den tanke at importere varer med større CO₂-aftryk. Så var ambitionen med den grønne pagt at få specifikke regler, der går på, at varer, der importeres til EU, skal leve op til de samme rammer for CO₂-aftryk, som europæiske varer skal?

Rasmus Nordqvist kom ind på opgørelsesmetoder for klimaeffektivitet, som han håbede ministeriet stadig var opmærksom på. Det var en stor, men helt nødvendig opgave at have mange forskellige målsætninger. Han tilføjede, at ambitionen om klimaneutralitet i 2050-målet efterhånden forekom ham urealistisk. Ville ministeren på mødet bringe en ambitionsmekanisme op, så landene kontinuerligt hævede ambitionsniveauet?

Klima- energi- og forsyningsministeren sagde, at det, man gjorde gældende i EU, måtte være det samme, man gjorde gældende i Danmark: Når man stiller krav til dansk industri, landbrug, transportsektor etc., gør man det ikke for at skabe konkurrenceevne. Man havde tværtimod ved klimalovens indførelse givet hinanden håndslag på at arbejde for en CO₂-reduktion på 70 pct. inden for nogle givne principper. De principper var, at man skulle passe på konkurrenceevne og beskæftigelse. Det var også nødvendigt, hvis Danmark ville være foregangsland. På EU-plan burde det heller ikke være svært at gøre gældende, for som det største åbne og frie marked i verden, som resten af verden gerne vil have adgang til, er der god mulighed for at sætte de globale standarder. Men det var farligt at sætte høje mål uden også at vedtage tilsvarende virkemidler. Nøjedes man med at sætte målene og samtidig lade det være op til landene selv, kunne virksomheder blive tvunget til at flytte land inden for Europa eller helt ud af Europa. Satte man derimod fælles mål og besluttede sig for fælles virkemidler for, hvordan man f.eks. regulerer bilindustrien og byggesektoren, ville det være et værn imod lækageeffekten. Når virksomheder flytter ud på grund af klimakrav, vil der ikke være noget vundet, fordi der er produktionsformer i Danmark og Europa, der er bedre end i nogle af de lande, hvor de flytter hen. Udvalget hørte ham forhåbentlig ikke sige, at man skulle sidde på hænderne og ikke regulere industrien af frygt for udflytning, men det var klart noget, man skulle have med i analyserne.

Ministeren sagde endvidere, at man arbejdede på opgørelsesmetoder. Der var fokus på en monitoreringsmekanisme, delmål og en form for handlepligt ind i klimaloven. Han var glad for målet om 50 pct. i EU, også selv om videnskabelige beregninger måtte vise, at det ikke var nok, var det stadig ekstremt ambitiøs for EU. Når man kom tættere på målet, kunne man forestille sig, at det ville vise sig ikke at være nok. Den internationale klimadebat ændrede sig hele tiden. I stedet for at genåbne et stort slagsmål og foreslå f.eks. 40 pct. ville ministeren hellere bruge Danmarks forhandlingskapital på at sikre mekanismer, hvor man løbende skal indfri mål i en fastlagt kadence, så man undgik diskussioner som de aktuelle om, hvorvidt man skulle lave et opdateret 2030-mål.

2. EU's langsigtede lavemissionsstrategi til UNFCCC

– Vedtagelse

Rådsmøde 3754 - miljø – bilag 2 (samlenotat side 28)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 60 (udvalgsmødereferat side 133, senest behandlet i EUU 27/9-19)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Den anden sag på dagsordenen handler om EU's langsigtede lavemissionsstrategi, som skal sendes ind til FN i år i medfør af Parisaftalen. På rådsmødet lægges der op til, at Kommissionens udspil til en strategi skal vedtages.

Kommissionens udspil er holdt kort. Indholdet af strategien læner sig i høj grad op ad konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i december. Det helt centrale i strategien er derfor målet om, at EU skal være klimaneutralt i 2050. Målet er et centralt pejlemærke for fremtidens klimainsatser og udstikker retningen for alle forslag, der følger af den grønne pagt.

Ud over målet beskriver strategien nogle overordnede principper for den grønne omstilling i EU. Eksempelvis lægges der vægt på, at al relevant EU-regulering skal bidrage til at opnå klimaneutralitet, og at EU gennemfører en omkostningseffektiv og socialt balanceret omstilling.

Regeringen finder det væsentligt, at der i december blev opnået enighed om klimaneutralitet i EU, og at dette spilles ind til FN. Regeringen havde gerne set, at strategien var mere detaljeret og omfangsrig.

Derfor vil jeg på rådsmødet arbejde for at skubbe strategien i en mere ambitiøs retning. Eksempelvis vil det være en god idé at sikre, at den langsigtede strategi løbende kan opdateres i takt med, at vi i EU får vedtaget nye klimamål og konkret lovgivning, der sætter EU på rette kurs mod klimaneutralitet i 2050.

Samtidig er det dog også centralt, at Rådet nu hurtigt får vedtaget strategien, så EU i god tid før COP26 får sendt et klart signal om, at ambitionerne øges. Og her vil målet om klimaneutralitet være et vigtigt bidrag, som kan tjene til inspiration for andre store udledere til at øge deres ambitioner.

Rasmus Nordqvist påpegede, at det var afgørende at have mekanismer for, at der hele tiden blev skruet op for ambitionerne for at nå et lavemissionsfundament. Det burde regeringen kunne støtte.

Kim Valentin spurgte, om det ikke var et problem, at man fra dansk side i MFF-forhandlingerne holdt fast i et maksimalt bidrag på 1 pct. af BNI, samtidig med at man havde et krav om, at 25 pct. af de samlede udgifter skulle gå til investeringer i klimamålsætningen, og at man ønskede en CO₂-reduktion på 55 pct. Han mente ikke, at der var basis for at tro, at man kunne lande på 55 pct., når han hørte de forskellige landes holdninger til spørgsmålet.

Klima- energi- og forsyningsministeren sagde, at MFF-forhandlingerne var meget komplekse – også fordi de hang sammen med andre forhandlinger. Det Europæiske Råd var endt med at træffe beslutning om klimaneutralitet. Der var også et forsøg på at koble MFF'en sammen med emissionsambitionerne. Ministeren mente, at der var plads til både en ambition om at være budgetrestriktiv og samtidig en markant holdning til, at der skulle bruges flere penge på det grønne område. Det ville være underligt ikke at arbejde for, at EU selvfølgelig ikke skulle til at bruge endnu flere penge nu, hvor EU var blevet et land mindre. Den danske holdning var, at EU's midler kunne bruges på andre og bedre måder, end det nu var tilfældet, og at der derfor ikke var behov for at øge budgettet. Omvendt stod det klart, at man for at nå målene på klimaområdet måtte have en meget mere ambitiøs tilgang – både hvad angår regulering og de subsidier, som EU giver. Måske skulle der nye subsidier til.

Det helt store dyr i åbenbaringen var den foreslåede CO₂-told for varer fra lande, der ikke lever op til klimavenlig produktion. Teoretisk set var det svært at være imod, og Danmark stillede sig da også positivt over for et sådan system. Når man alligevel var lidt forbeholden, skyldtes det en frygt for, at nogle lande ville betragte det som en måde at indføre protektionisme for deres produktion af navnlig landbrugsprodukter. Det ville ikke være i dansk landbrugs interesse, for Danmark konkurrerer på helt andre parametre end de lande, han her tænkte på. Man skulle undgå en international handelskrig og en uvilje fra nogle af de helt store aktører ved de internationale klimaforhandlinger.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Se også om miljødelen under dagsordenpunkt 7.

a) Europæisk klimalov

Klima, energi- og forsyningsministeren: Til sidst vil jeg nævne det kommende forslag til en europæisk klimalov. Kommissionen forventes at fremsætte forslaget den 4. marts. Forslaget vil blive præsenteret under "eventuelt" på rådsmødet dagen efter. Vi har ikke set forslaget endnu, men jeg vil gerne komme lidt ind på, hvad jeg forventer vil være i forslaget, og lidt om, hvad jeg gerne ser indgå.

Kommissionen har meddelt, at formålet med klimaloven vil være at lovfæste målet om, at EU skal være klimaneutral i 2050, og at sikre, at EU's politikker og sektorer bidrager til målet.

Kommissionen har også indikeret, at forslaget vil indeholde en form for evalueringsmekanisme for indsatsen mod klimaneutralitet.

Da forslaget endnu ikke foreligger, har regeringen ikke en endelig position. Men vi er jo selv lige blevet enige om en ambitiøs klimalov i Danmark og har derfor et godt udgangspunkt for at præge en europæisk klimalov i den rigtige retning.

En europæisk klimalov skal give sikkerhed, klarhed og ambition: Det betyder blandt andet, at loven skal sikre, at EU når målet om klimaneutralitet og forpligter nuværende og kommende beslutningstagere til at levere. Derfor ser vi gerne, at loven gør målet om klimaneutralitet juridisk bindende og gældende for alle medlemsstater.

Dernæst bør loven etablere en proces for, hvordan man på EU-niveau fastsætter fremtidige klimamål frem til 2050, som er kompatibel med Parisaftalen. Her synes regeringen, at man hver 5. eller 10. år skal vedtage mål for den efterfølgende periode.

Fra dansk side finder vi det desuden vigtigt, at loven sikrer ambition. Der skal være en form for monitoreringsmekanisme, som gør status over, hvorvidt EU er på rette kurs. Og en form for handlepligt, så Kommissionen skal komme med nye forslag, hvis det viser sig ikke at være tilfældet. Og så ser vi gerne, at loven sætter et ambitiøst delmål, der forhøjer EU's 2030-mål til mindst 55 procent. Dermed kan det være med til at sende et stærkt signal om EU's klimaengagement forud for COP26.

Som sagt er der tale om indledende positioner. Jeg vil vende tilbage til udvalget om de danske prioriteter, når forslaget foreligger, og når der skal tages forhandlingsoplæg.

Punkt 5. Samråd med ministeren for udviklingssamarbejde vedr. status for forhandlingerne om budgetkategori 6 om "naboområder og verden" under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027

EUU alm. del (19) – samrådsspørgsmål I

Samrådsspørgsmål I

Stillet af Rasmus Nordqvist (ALT)

"Ministeren bedes redegøre for status for forhandlingerne om budgetkategori 6 om "naboområder og verden" under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027."

Rasmus Nordqvist uddybede samrådsspørgsmålet ved at sige, at stats- og finansministrene som svar på hans spørgsmål om, hvad der skete med budgetkategori 6 i MFF-forhandlingerne, havde henvist til ministeren for udviklingssamarbejde. De kompromisforslag, der var blevet lagt frem løbende, havde set ærgerlige ud for udviklingsområdets vedkommende sammenlignet med Kommissionens oprindelige forslag, men der foregik på den anden side hele tiden bevægelser i forhandlingerne, også internt i kategorierne. På den baggrund udbad han sig en status.

Ministeren for udviklingssamarbejde: Tak til Rasmus Nordqvist for at indkalde til samrådet og for muligheden for at drøfte EU's udviklingsbistand og eksterne programmer med Europaudvalget. Jeg er sikker på, at denne gennemgang kan være med til at bringe klarhed om disse ting. Samtidig kan drøftelsen give mig input til, hvordan vi kan arbejde styrket videre med området.

EU er den største spiller i international udvikling. Derfor skal vi gøre os umage for at påvirke, i hvilken retning EU's udviklingspolitik skal gå – og i videst muligt omfang bruge EU til at fremme vores prioriteter.

Spørgsmålet i dag fra Rasmus Nordqvist drejer sig om forhandlingerne om EU's kommende flerårige finansielle ramme – den såkaldte MFF – herunder især midlerne til Instrumentet for Naboskab, Udviklingssamarbejde og Internationalt Samarbejde (NDICI). Rasmus Nordqvist ønsker en status over forhandlingerne.

NDICI i de overordnede MFF-forhandlinger

Forhandlingerne kører på fuldt drøn, både om den samlede aftale om MFF'en og om NDICI. Nogle elementer af NDICI er en del af Rådets forhandlingsboks – altså den del, der forhandles om mellem regeringslederne på Det Europæiske Råd. Det gælder f.eks., hvor mange penge der skal afsættes, spørgsmål om et overordnet klimamål, niveauet af midler til integrationsområdet samt spørgsmålet om, hvorvidt naboskabsprogrammet og Den Europæiske Udviklingsfond skal indgå i instrumentet.

Derfor skal der indgås en aftale i det overordnede spor, før der bliver endelig klarhed om indholdet af NDICI. Som man kan følge i pressen, gjorde statsministeren og de andre stats- og regeringschefer i sidste uge et første forsøg på at nå frem til en aftale. Nu må vi se, hvordan forhandlingerne fortsætter, og hvornår regeringslederne skal mødes igen.

Regeringen har – som I ved – en budgetrestriktiv tilgang til det kommende EU-budget. Vi har et forhandlingsmandat fra Europaudvalget om et moderniseret budget på 1,00 pct. af EU's BNI.

I den nyeste forhandlingsboks i Rådet er der afsat 102 mia. euro til budgetkategori 6, Nabo-skab og Verden – det vil sige de eksterne midler. Det er en stigning på 6 pct. i forhold til den nuværende budgetperiode. Heraf er ca. 75 mia. euro afsat til NDICI, altså ca. 562 mia. danske kroner. Det fremgår af udkastet til NDICI, at mindst 92 pct. af midlerne skal kunne registreres som udviklingsbistand efter reglerne fra OECD's Udviklingskomité.

Regeringen ønsker også en modernisering af budgettet, som er meget relevant for NDICI's indsatsområder: klimakampen, menneskerettigheder, forebyggelse af irregulær migration og et løft af Afrika. De fire emner er helt centrale for regeringen – og de skal styrkes i EU's internationale aktiviteter og i udviklingssamarbejdet.

Men det kræver en hård indsats at skubbe EU's budgetter i retning af en modernisering. Der foregår en kamp om EU-midlerne, hvor nogle lande arbejder hårdt for at øge tildelingen af midler til de traditionelle politikområder, herunder landbrugsstøtten og strukturfondene. Så vi skal presse på for, at NDICI prioriteres i det overordnede budget.

Detaljeret status over NDICI-forhandlingerne

I forhandlingerne om selve NDICI-forordningen har regeringen engageret sig effektivt på alle de danske kerneområder – ud fra det forhandlingsoplæg om NDICI, som blev forelagt for Europaudvalget i april sidste år. Og regeringen har fået sat en række gode aftryk gennem en aktiv indsats. Vi tager alle midler i brug for at opnå resultater: Vi stiller ændringsforslag, søger opbakning blandt ligesindede lande og udfordrer de lande, som ikke er på samme linje som Danmark. I efteråret indledtes de såkaldte trilogforhandlinger, hvor vi også engagerer os meget aktivt i Rådets positioner.

Lad mig kort gøre status over forhandlingerne for fire af de danske kerneprioriteters vedkommende. Det drejer sig om klima, Afrika, menneskerettigheder og irregulær migration.

Klima

Regeringen arbejder for, at klima og klimarelevante aktiviteter bliver styrket i NDICI. Som det står nu, er klimaforandringer en væsentlig prioritet i NDICI. Rådet går i triloggen efter et mål i forhandlingerne om, at mindst 25 pct. af NDICI skal gå til klimarelaterede indsatser. Danmark støtter dette mindstemål.

Afrika

Afrika er også en klar prioritet. Regeringen arbejder for, at Afrika får en stærk prominens i instrumentet, som forhandlingsoplægget for NDICI siger. Status lige nu er, at Afrika står til at få 58 pct. af midlerne i den geografiske pulje. Det er meget positivt. Midlerne vil finansiere både bilaterale aktiviteter i de afrikanske lande og regionale aktiviteter i Afrika. Det kunne eksempelvis være under Den Afrikanske Union.

Menneskerettigheder

Danmark og ligesindede lande har i forhandlingerne prioriteret menneskerettigheder højt. I det nyeste udkast til NDICI er menneskerettigheder tilgodeset med et tematisk program for menneskerettigheder og demokrati, ligesom det indgår i de store geografiske programmer som en prioritet. Når vi arbejder med menneskerettigheder, handler det desuden meget om et konkret sprog og om, hvilke underområder der skal have særlig bevågenhed. Med baggrund i mandatet lægger regeringen vægt på, at danske værdier og synspunkter om menneskerettigheder prioriteres i forordningen og dens bilag. Det gælder eksempelvis kvinders og pigers rettigheder, religions- og trosfrihed, kønsligestilling samt fred og stabilitet.

Migration

Regeringen går målrettet til værks for, at adressering af irregulær migration prioriteres både i de centrale MFF-forhandlinger og i NDICI. Inden for rammerne af en MFF på 1,00 pct. af EU's BNI arbejder regeringen for en styrket indsats for at kortlægge og modvirke de grundlæggende årsager til migration og for at håndtere den irregulære migration via EU's eksterne midler, herunder ikke mindst i Afrika. Med baggrund i mandatet arbejder regeringen for, at adresseringen af irregulær migration styrkes mest muligt. Regeringen har i de hidtidige forhandlinger været med til at fremme, at migration skal have en fremtrædende rolle i NDICI. Nu er der jo ikke indgået en aftale endnu, men det er forventningen, at 10 pct. af midlerne vil blive afsat til migrationsrelaterede aktiviteter.

Regeringen har prioriteret

- 1) at sikre tilstrækkelige midler til migrationshåndtering;
- 2) at sikre en stødpude af fleksible midler. Hvis der opstår uventede kriser i fremtiden, skal der være mulighed for at trække på midler, så man kan reagere hurtigt; og
- 3) at programmer i NDICI adresserer grundlæggende årsager til irregulær migration.

Det er alt sammen prioriteter, som underbygger regeringens arbejde for et mere retfærdigt og humant asylsystem.

Rasmus Nordqvist gentog sin pointe om, at man i kompromisforslag efter kompromisforslag havde lagt op til at beskære budgetkategori 6 sammenlignet med Kommissionens efterhånden 2 år gamle forslag. Det betød, at man også måtte skære i indsatsen for Afrika. Var det tilfredsstillende for en regering, der fra begyndelsen havde prioriteret Afrika højt? Det samme spørgsmål kunne man stille om de målrettede instrumenter til demokrati og menneskerettigheder. Hvad gjorde regeringen for at beskytte de dele i de overordnede forhandlinger og for at sikre,

at hensigten bag artikel 208 i traktaten blev prioriteret og ikke kompromitteret? Det var bekymrende, at man kunne iagttage en langsom udvanding.

Ministeren for udviklingssamarbejde mindede om, at regeringen tilhørte de budgetrestriktive, som var imod tendensen til at bruge flere penge i EU pr. automatpilot – også for at bevare befolkningens opbakning til EU. Regeringen pressede til gengæld på for en omprioritering af midler inden for rammen, hvor færre penge ville blive brugt på de traditionelle politikker som landbrug og samhørighed, mens bl.a. udviklingsbistand, herunder indsatsen for Afrika, skulle styrkes. Han indvendte over for Rasmus Nordqvists tale om beskæringer i budgetkategori 6, at den seneste forhandlingsboks lagde op til en stigning på 6 pct. Regeringen foretrak ganske vist en større stigning, men der var ikke tale om en beskæring på området.

Om traktaten sagde han, at hovedmålet for EU's udviklingsarbejde er at nedbringe og på sigt udrydde fattigdom, hvilket EU naturligvis ville overholde. Ifølge forslaget skulle mindst 92 pct. af NDICI kunne efterleve OECD's kriterier for officiel udviklingsbistand. Rådet havde holdt sig til det niveau i forhandlingerne. Europa-Parlamentet havde så foreslået en mindre stigning til 95 pct., men parterne stod ikke langt fra hinanden.

Rasmus Nordqvist mente, at ministeren udøvede talgymnastik: Flere midler var ganske vist afsat til budgetkategorien sammenlignet med den eksisterende MFF (2014-2020), men kompromisforslagene havde lagt op til at skære i udviklingsbistanden i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Han gentog sit spørgsmål om, hvorvidt regeringen var tilfreds med det. Kæmpede den aktivt for at nå op på Kommissionens oprindelige tal i forhandlingerne? Hvad var dens position?

Han var glad for at høre ministerens kommentar om fattigdom. Tidligere havde det været sådan, at kapacitetsopbygning kunne bestå i grænsekontrol. Slog regeringen til lyd for, at det var traktatens artikel 208, der skulle være bærende?

Ministeren for udviklingssamarbejde kunne bekræfte, at der var tale om talgymnastik, for det kan være nødvendigt, når det handler om, hvad fællesskabets penge skal gå til. Det var kun rimeligt, at skatteyderne havde en forventning om, at regeringen holdt øje med det. Den ville ikke være med til bare at efterlade dankortet i baren og lade EU hæve løs. Når man ønsker noget opprioriteret, måtte andet nødvendigvis nedprioriteres. Men udviklingsbistand hørte til de områder, regeringen kæmpede for at opprioritere, og inden for området kæmpede den for at styrke indsatsen for Afrika.

Om kapacitetsopbygning svarede han, at udgangspunktet var en holistisk tilgang, hvor grænsekontrol blot indgik som et enkelt element i kapacitetsopbygning langs ruter.

Rasmus Nordqvist spurgte, om ministerens svar betød, at regeringen ikke ville kunne acceptere fremtidige kompromisforslag, som måtte indeholde de samme besparelser på budgetkategori 6, der havde været tale om i de hidtidige kompromisforslag. Det var vigtigt at vide, hvor

regeringens ambitionsniveau lå. Kæmpede den for, at der ikke blev nogen nedskæringer af de tematiske programmer, frem for alt dem med fokus på menneskerettigheder og demokrati?

Ulla Tørnæs fornemmede, at regeringen prøvede at blæse og have mel i munden på samme tid. Venstre støttede ganske vist både den budgetrestriktive tilgang og prioriteterne, herunder styrkelsen af indsatsen for Afrika – begge dele var en klar videreførelse af den tidligere regerings linje. Men ifølge det forståelsespapir, der udgjorde regeringens grundlag for det parlamentariske arbejde, ville regeringen give et "historisk løft" til Afrika. Og før valget havde Socialdemokratiets formand – den nuværende statsminister Mette Frederiksen – udtalt, at EU's udviklingsbistand skulle stige, og Socialdemokratiet havde talt om en marshallplan til Afrika. Nu så det ud til, at budgetkategori ville stige med 6 pct., mens Afrika havde udsigt til at få 58 pct. af NDICI-delen. I lyset af hvad Socialdemokratiet tidligere havde lagt op til, virkede det hult og mærkeligt. Mente ministeren oprigtigt, at der var tale om et historisk løft til Afrika?

Hun spurgte desuden til Tyrkietfaciliteten. I forbindelse med drøftelserne om budgettet for 2020 havde regeringen i sin tid oplyst til udvalget, at årsagen til, at den humanitære bistand blev beskåret med en tredjedel, var, at finansieringen af Tyrkietfaciliteten ophørte med budget 2019. Var der taget højde for en kommende finansiering af Tyrkietfaciliteten i MFF'en, og hvor kunne man i givet fald se det? En del af formålet med at oprette NDICI var at undgå nye EU-trustfonde, hvor man skulle rundt til landene med hatten i hånden. Kunne man forudse, at den en tredjedel af den humanitære bistand fremover ville blive nuppet til en finansiering af Tyrkietfaciliteten?

Ministeren for udviklingssamarbejde understregede over for Rasmus Nordqvist, at regeringen havde været klar i spytet: Den ønskede en omlægning af midler fra de traditionelle budgetposter til de nye, herunder udviklingsarbejdet, og det kæmpede den konstant for. Men andre lande trak den modsatte vej i den kamp. Status var, at den seneste forhandlingsboks var blevet afvist af Det Europæiske Råd, så man forventede en ny omgang. Men det så altså ud til, at der blev tale om en stigning på udviklingsområdet, og regeringen kæmpede for, at den blev forhøjet. Resultatet af sektorforhandlingerne, herunder midler til de tematiske programmer om menneskerettigheder og demokrati, afhang af den samlede aftale, som blev forhandlet af regeringslederne og finansministrene, men det var regeringens ambition at styrke de områder.

Han glædede sig over, at Ulla Tørnæs og Venstre var enige om både prioriteterne og den budgetrestriktive linje; det var udtryk for en bredt forankret strategi i Folketinget på udviklingsområdet, hvor klima, miljø, Afrika, migration samt kvinders og pigers rettigheder har særlig betydning. På Ulla Tørnæs' spørgsmål om indsatsen for Afrika svarede han, at der var tale om en markant stigning. En af den nye kommissions første handlinger var at sætte en strategi for Afrika på dagsordenen – en holdning, som var opstået i Danmark 2-3 år tidligere. Han havde netop holdt møde med kommissæren for internationalt partnerskab, Jutta Urpilainen, som stod i spidsen for denne nye strategi, og hun var så nysgerrig efter at høre om de danske tanker, at hun netop valgte at besøge Danmark som det første medlemsland efter sin udnævnelse. Det

var med andre ord lykkedes Danmark at gøre Afrika til en af de højeste prioriteter for EU. Budgetmæssigt var der også lagt an til en forøgelse. Så man kunne godt betegne resultaterne som historiske. Det betød ikke, at man ikke kunne ønske sig mere, så regeringen blev ved med at kæmpe i forhandlingerne.

Om Tyrkietfaciliteten sagde han, at man satsede på fleksible budgetter med stødpuder, som gør det muligt at handle om nødvendigt. Så den var ikke bundet op på en fast budgetpost, men det var muligt at prioritere den inden for rammen.

Jan E. Jørgensen mindede om, at Socialdemokratiet havde brugt udtrykket marshallhjælp om den støtte, EU burde give Afrika. Mente ministeren, at indsatsen for Afrika var så historisk, at man kunne sammenligne det med den oprindelige marshallhjælp fra USA til Europa efter 2. verdenskrig?

Rasmus Nordqvist mente, at en så budgetrestriktiv linje som den, regeringen førte, nødvendigvis måtte medføre nedskæringer også på områder, der er vigtige for regeringen. Man kunne jo se, at det var sket. Regeringen talte ikke højt om det, men faktum var, at udviklingsbistand havde fået tildelt færre midler i kompromisforslagene end i Kommissionens oprindelige forslag.

Han var ikke enig med ministeren i, at resultatet for de tematiske programmer måtte afvente et samlet budget. Regeringen kunne godt forinden vælge at kæmpe behårdt for de tematiske programmer om menneskerettigheder og demokrati.

Søren Søndergaard mindede om, at MFF'en er et 7-årigt budget og ikke en finanslov, hvor man kan prøve at få hævet udviklingsbistanden igen til næste år, hvis det ikke lige lykkes denne gang. Der kunne nå at flygte mange mennesker fra Afrika til Europa i løbet af 7 år. Ministeren kunne godt forholde sig lidt mere konkret til, om man ville faktisk ville opnå det, der i forståelsespapiret blev kaldt et "historisk løft".

Han spurgte, hvad regeringen ville gøre, hvis der viste sig ikke at blive udsigt til en forøgelse af budgetkategori 6. Ville den kunne acceptere et sådant resultat?

Han ville også gerne vide, om ministeren var enig i Ulla Tørnæs' beskrivelse af regeringens politik på området som en videreførelse af den tidligere regerings.

Ministeren for udviklingssamarbejde gentog, at det var historisk, at det var lykkedes at få EU til at diskutere en afrikastrategi; det kunne regering og Folketing ranke ryggen over og være stolte af. Alt tydede på, at området ville få tilført en stigning, men man var ikke i mål, og der var ingen tvivl om, at EU burde præstere et bedre resultat.

Om de tematiske programmer svarede han Rasmus Nordqvist, at man igennem pressen ganske vist kunne få indtryk af, at der kun var et enkelt tema, som var vigtigt for regeringen, nem-

lig budgettets størrelse; men sådan forholdt det sig ikke. Regeringen var parat til at nedprioritere andre ting for at styrke menneskerettigheder og demokrati, ligesom den var parat til at nedprioritere udviklingsprogrammer uden for Afrika for at styrke indsatsen for Afrika. Det var dog hypotetisk at forestille sig en situation, hvor NDICI ikke generelt blev styrket.

Til Søren Søndergaard sagde han, at den tidligere og den nuværende regering ikke førte samme politik, men at den havde en fælles linje på udviklingsområdet, og at Socialdemokratiet i øvrigt havde stemt for den tidligere regerings mandat. Den linje holdt regeringen sig loyalt til, men den havde også sine egne mærkesager om i endnu højere grad at inddrage klima, migration og kvinders og pigers rettigheder i udviklingsbistanden samt at fokusere på Afrika.

Jan E. Jørgensen spurgte, hvor mange penge EU i bedste fald ville komme til at yde til Afrika.

Ulla Tørnæs bad ministeren uddybe, hvilke prioriteter regeringen tog til forhandlingerne med. Hvor vigtigt var det at få iværksat en marshallplan til Afrika? Om det historiske i EU's strategi indvendte hun, at man dog havde opereret med adskillige afrikastrategier gennem årene. Det nye var så en kommission med egne prioriteter og koblingen mellem klima og udvikling.

Kim Valentin havde en fornemmelse af, at Europa var bange for sin egen historiske skygge og derfor tøvede med at fortælle Afrika, hvad man bør gøre, og hvad der er godt og skidt. Imens udnyttede Kina på imperialistisk vis, at mange lande i Afrika havde styreformer, som ikke helt levede op til principperne om demokrati, frihedsrettigheder og humanisme. I forbindelse med en storstilet hjælp til Afrika var der dog her en mulighed for at lade europæiske holdninger få lidt mere vægt og forlange lidt, hvorved man kunne udgøre en modpol til Kina. Det handlede også om ordentlige arbejdsmarkedsregler og bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne. I hvor høj grad mente regeringen, at man skulle lægge vægt på de ting i udviklingssamarbejdet? Ministeren måtte meget gerne svare konkret.

NOT **Ministeren for udviklingssamarbejde** svarede Jan E. Jørgensen med forbehold, at det samlede beløb i NDICI så ud til at blive ca. 33 mia. euro. Han ville dog gerne eftersende svaret skriftligt, da han ikke på stående fod kunne angive størrelsen med sikkerhed.

Til Ulla Tørnæs sagde han, at vægtningen mellem budgetstørrelsen og rabatten på den ene side og Afrika på den anden var statsministerens ressort. Men regeringen prioriterede Afrika meget højt, som det fremgik både af forståelsespapiret og finansloven, og nu lagde EU grunden til en afrikastrategi i tæt samarbejde med Danmark.

Han medgav, at Kim Valentin satte fingeren på et ømt punkt: Der var ingen tvivl om, at Kina fulgte en bevidst strategi om at få indflydelse i Afrika. På et møde med den kinesiske ambassadør havde ministeren opfordret til, at Kina sørgede for at anvende lokal arbejdskraft i Afrika, så de unge på kontinentet kunne komme i beskæftigelse og at leve op til FN's verdensmål om anstændige job med ordentlige lønninger og arbejdsvilkår, inklusive mulighed for at organisere

sig i en fagforening. Man kan også bruge anlægningsarbejder i Afrika til at tilrettelægge lærlinge-forløb – fra dansk side foregik det især inden for projekter om vindmøller, solcelleenergi og vand. Et svendebrev som f.eks. elektriker eller blikkenslager var et guldrandet papir i Afrika, hvor over 600 millioner mennesker ikke har adgang til elektricitet. Det hele skal foregå som et ligeværdigt samarbejde. Her kunne EU gøre en forskel, men det handlede også om at inspirere Kina til at gå samme vej, og det fik de at vide hele tiden. Det var sandt, at EU stod i et konkurrenceforhold med Kina, og også derfor var det vigtigt, at Kommissionen nu lagde grunden til en afrikastrategi.

Rasmus Nordqvist understregede, at hans indtryk af regeringens prioriteter ikke først og fremmest kom gennem pressen, men byggede på drøftelser med adskillige ministre i bl.a. Europaudvalget. Han spurgte, hvor regeringen ville spare inden for budgetkategori 6, hvis man blev nødt til at spare på noget. Den 26. april 2019 havde Socialdemokratiet i udvalget givet udtryk for, at afrikainsatsen ikke var ambitiøs nok, så hvordan forhandlede regeringen på området nu, hvor budgetkategorien blev beskåret i forhold til Kommissionens forslag? Forhandlede den måske ikke rigtigt?

Søren Søndergaard gav ministeren den servicemeddelelse, at han altid kunne komme tilbage til at udvalget for at søge et nyt mandat, hvis han ville gå længere end den tidligere borgerlige regering. Det eksisterende mandat skulle ikke udgøre en spændetrøje, og det gjorde vel heller ikke noget, hvis vælgerne fik at mærke, at der havde været valg i mellemtiden.

Ministeren for udviklingssamarbejde slog fast over for Rasmus Nordqvist, at den overordnede ramme for MFF'en var nødt til at være på plads for alvor, før regeringen forholdt sig til de underliggende budgetposter. Men blev man hypotetisk tvunget til at spare på noget inden for budgetkategori 6, kunne regeringen godt acceptere besparelser på Sydamerika og Asien for at sikre en styrkelse af Afrika. Som sagt ville regeringen ikke gå med til blot at efterlade dankortet i baren for at lade EU hæve løs, så man var nødt til at prioritere.

Til Søren Søndergaard sagde han, at regeringen ville søge et nyt mandat, hvis der blev behov for det. Det var foreløbig ikke aktuelt, da regeringen ikke var ked af det eksisterende mandat.

Rasmus Nordqvist udtrykte ærgrelse over ministerens billeder om dankort i baren. Det var ikke en hensigtsmæssig måde at beskrive en dybt seriøs økonomisk ramme på, som landene lægger i fællesskab. Det er helt rimeligt, at de enkelte lande, interessenter og befolkninger på tværs af landegrænser gennem civilsamfundsorganisationer kæmpede for hver sine prioriteter.

Han rundede samrådet af ved at kalde det interessant, at regeringen nu ville have det overordnede budget på plads, før den kunne tage stilling til enkeltdelene, for han havde netop selv siden 2018 bedt begge regeringer om at søge mandat på den overordnede MFF, før ministrene kom med forhandlingsoplæg om sektordelene. Han ville følge nøje med i, hvad der skete med budgetkategori 6. Det var ikke godt nok med en stigning på 6 pct. i forhold til den eksisterende MFF, for verden havde forandret sig siden; ikke mindst var man begyndt at tage klimakrisen

alvorligt. Og det var ikke alene Afrika, der stod med store udfordringer, så man måtte ikke svigte andre verdensdele. Han så frem til ministerens opdateringer og kommende besøg.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3756 (retlige og indre anliggender - integrationsdelen) den 13. marts 2020

EUU alm. del (19) – bilag 423 (kommenteret dagsorden)

1. Strategiske retningslinjer for justits- og indenrigsområdet

– *Udveksling af synspunkter/godkendelse*

Rådsmøde 3756 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Rådsmøde 3756 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg deltager den 13. marts i rådsmødet for retlige og indre anliggender.

Jeg har kun et enkelt punkt på dagsordenen – de såkaldte strategiske retningslinjer på området for frihed, sikkerhed og retfærdighed. De retter sig mod både justitsministerens og mit ressort.

Kort fortalt kan Det Europæiske Råd efter traktaterne udforme strategiske retningslinjer for nye foranstaltninger og politikudvikling for den kommende tids arbejde med bl.a. migration. Og det er i den sammenhæng, man skal se RIA-rådets drøftelse på det kommende møde.

Efterfølgende vil retningslinjerne blive drøftet i Det Europæiske Råd i slutningen af marts, hvor de også forventes vedtaget.

Drøftelserne kommer på et meget interessant tidspunkt, fordi vi alle venter på, at Kommissionen præsenterer et udspil på asyl- og migrationsområdet inden for 1 måned eller 2. Vi har ingen præcis dato, men det er forventningen.

De strategiske retningslinjer kan derfor ses som medlemsstaternes indspil til Kommissionen.

Forhandlingerne om udkastet på migrationsområdet er langt fra afsluttede. Det er velkendt for os alle, at der er uenigheder mellem medlemsstaterne om, hvilken vej vi skal på migrationsområdet, og det kommer selvfølgelig også til udtryk, når vi taler om de strategiske retningslinjer. Det er derfor begrænset, hvor specifik jeg kan være med hensyn til indholdet af retningslinjerne. Vi ved simpelthen endnu ikke, hvor de lander endnu.

Jeg vil derfor hellere sige noget om de prioriteter, som det efter min mening er væsentligt at få afspejlet.

Det handler grundlæggende om, at EU i de kommende år på migrationsområdet skal arbejde henimod et retfærdigt og humanitært asylsystem, hvor vi hjælper langt flere bedre i nabolandene fremfor at modtage spontane asylansøgere i EU.

For det første kræver det fokus på det, vi kalder den eksterne dimension. Her skal vi have en helhedsorienteret tilgang til hver enkel migrationsrute; den vestlige, midterste og østlige.

Vi skal have fokus på at reducere irregulære bevægelser mod EU og bekæmpe menneskehandel og menneskesmugling. Det kræver, at vi bistår oprindelseslande og lande langs migrationsruterne med at opbygge deres myndigheders kapacitet på asyl-, grænse- og udsendelsesområdet. Derudover skal EU-agenturernes muligheder for at støtte tredjelande også styrkes, hvis det står til Danmark.

For det andet skal der være fokus på en styrkelse af EU's ydre grænser. Det handler bl.a. om, hvordan vi sikrer, at Frontex kan leve op til sit nye styrkede mandat. Men også, at vi bliver endnu bedre til de ting, vi ved virker. Det er f.eks. den såkaldte Schengen-evalueringsmekanisme, hvor Kommissionen og medlemsstaterne sammen evaluerer hvert enkelt medlemsstats gennemførelse af Schengenreglerne.

Her bør vi se på, hvordan vi mere effektivt håndterer mangler i implementeringen – og hvordan vi kan bruge erfaringerne med Schengen-evalueringsmekanismen på asylområdet. Det vil være gavnligt.

For det tredje skal vi sørge for at EU-Tyrkiet-aftalen implementeres fuldt ud, navnlig når det gælder 1:1-komponenten, hvor der for hver overførsel af en syrisk asylansøger fra de græske øer til Tyrkiet sker genbosætning af en flygtning, der allerede opholder sig i Tyrkiet. Og vi skal undersøge, om ikke den model kan bruges i forhold til andre lande langs migrationsruterne til EU.

For det fjerde er der brug for internt i EU, at vi får reduceret de sekundære bevægelser – dvs. asylansøgere og især afviste asylansøgere, der bevæger sig fra det ene EU-land til det næste. Og vi skal sikre en hurtig behandling af åbenlyst grundløse asylansøgninger og udsendelse i umiddelbar forlængelse af et afslag på asyl i hele EU. Det er noget, der fungerer bedre i Danmark end i andre europæiske lande, men derfor har vi alligevel en stor interesse i, at det også kommer til at fungere bedre i andre lande.

Til sidst kan jeg blot nævne, at der forventes afholdt et ekstraordinært rådsmøde i april, når Kommissionen har præsenteret sine ideer til, hvordan vi kommer videre på asyl- og migrationsområdet. Det vil jeg selvfølgelig vende tilbage til.

Søren Søndergaard spurgte, om den seneste melding fra den tyrkiske regering om ikke længere at ville leve op til aftalen om at få forhindre flygtninge og migranter i at tage til Europa ville blive taget op på mødet. Hvad ville ministeren i så fald sige?

Kim Valentin ville gerne have afklaret regeringens holdning til novembers måneds udtalelse fra statsministeren om asylpolitikken og konventioner. Ville overvejelserne om konventionerne blive taget op på mødet?

Udlændinge- og integrationsministeren var ikke blevet oplyst om, at der skulle være en stigning i indrejsetallet til Grækenland. Hvis man frem mod rådsmødet kunne konstatere en stigning i tallet for Balkanruten, ville det blive taget op, men som det så ud nu, var det ikke på dagsordenen.

Til Kim Valentin sagde ministeren, at der ikke var lagt op til, at der skulle tales om konventioner, men den strategiske retningslinje; altså medlemslandenes mulighed for at udøve indflydelse på Kommissionens udspil til den asyl- og migrationspagt, som han forventede ville blive præsenteret i marts eller april måned. Den politiske diskussion om emnet var før gået i hårdknude, så kommissær Ylva Johansson havde sagt, at pagten først blev præsenteret, når den forekom realiserbar.

Søren Søndergaard henviste til nyheden om, at udkommet på et hastemøde mellem præsident Erdogan og hans rådgivere blev, at Tyrkiet ikke ville forhindre syriske flygtninge i at rejse videre til EU. Hvis det ikke var en tom trussel, ville det vel blive et centralt emne på mødet og en udmelding, som EU skulle reagere på? I så fald krævede det vel et hastemandat fra udvalget? Det gjaldt om ikke denne gang at havne i lommen på Erdogan, der pressede EU og undgik reel kritik af landets overtrædelse af menneskerettighederne og invasionen af Syrien. Det ville være en større diskussion om EU's forhold til Tyrkiet i det hele taget. Han gik ud fra, at ministeren var enig i, at hvis der skulle træffes en beslutning om emnet på rådsmødet eller før det, krævede det et mandat fra Europaudvalget?

Udlændinge- og integrationsministeren sagde, at indrejsetallet til Grækenland afhang af, hvad der skete på den tyske side, men også hvordan græske myndigheder og bulgarske valgte at håndtere situationen. Han ville ikke blive overrasket over et ændret tyrkisk fokus fra grænsen til EU til grænsen til Syrien. Der var formentlig et ønske om, at den tyrkisk-syriske grænse blev kontrolleret. Hvis der skulle træffes en ny beslutning, ville alle de regler, der gælder for Europaudvalgets mandatgivning selvfølgelig gøre sig gældende – også hvis det skulle arbejdes hurtigt.

Punkt 7. Rådsmøde nr. 3754 (miljø - miljødelen) den 5. marts 2020

EUU alm. del (19) – bilag 423 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren forelagde punkt 3-5 til orientering. Punkt 1-2 blev behandlet af klimaministeren; se dagsordenpunkt 4.

3. Grønning af semesteret

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2019) 0650

Rådsmøde 3754 - miljø – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 403 (udvalgsmødereferat side 554, senest behandlet i EUU 17/1-20 under rådsmøde økofin)

Miljøministeren: Punkt 3 handler om den bæredygtige vækstundersøgelse, Kommissionen fremlagde i december 2019. Undersøgelsen vil blive drøftet i alle relevante rådsformationer med henblik på bidrag til Det Europæiske Råd. Sagen blev forelagt af finansministeren i januar.

Kommissionens bæredygtige vækstanalyse har i år – og vil under denne kommission – have fokus på konkurrencemæssig bæredygtighed. Dette ligger i forlængelse af ambitionerne i den grønne pagt. De særlige prioriteter i semesteret er miljø- og klimamæssig bæredygtighed, produktivetsforbedringer, social retfærdighed og finanspolitisk stabilitet.

Regeringen er enig i, at det europæiske semester skal bidrage til at styrke de europæiske økonomiers konkurrencemæssige bæredygtighed. Alle analyser viser, at den grønne omstilling vil kræve store investeringer i mere bæredygtige produktions- og forbrugsformer samt i udvikling og brug af grønne teknologier og løsninger. Det gælder inden for industriproduktion, energiproduktion, fødevarerproduktion, transport og boliger. Regeringen ser derfor positivt på, at man fra EU's side øger fokus på de økonomiske rammebetingelser for den grønne omstilling. Det er også positivt, at Kommissionen nu også begynder at indtænke verdensmålene.

4. Luftkvalitet

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Rådsmøde 3754 - miljø – bilag 1 (samlenotat side 7)

Miljøministeren: Punkt 4 drejer sig om Kommissionens fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne, hvor der skal vedtages rådskonklusioner. EU's luftkvalitetsdirektiver har været med til at beskytte Europas borgere mod sundhedsskadelige effekter. Luftkvaliteten er blevet forbedret i Europa igennem de sidste årtier.

Kommissionen har nu foretaget en evaluering af luftkvalitetsdirektiverne. Evalueringen peger på en række punkter, hvor vi kan gøre det bedre, og på en række andre, hvor der er behov for yderligere initiativer for at forbedre luftkvaliteten.

Kommissionen har i forbindelse med den grønne pagt programsat, at man vil fremlægge en nulforureningsstrategi. Kommissionen vil også revidere luftkvalitetsdirektiverne for at reducere den negative sundhedspåvirkning i Europa. Det støtter regeringen.

Regeringen bakker op om målet om at stræbe efter, at EU's luftkvalitetsnormer kan bringes nærmere WHO's retningslinjer for luftkvalitet og ser frem til Kommissionens forslag om revision af lovgivningen. Luftforurening er et grænseoverskridende problem. Fra dansk side mener vi, at der behov for at styrke implementeringen og efterlevelsen af luftlovgivningen i Europa. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at man styrker EU's luftkvalitetskrav i den kilde-specifikke regulering. Det gælder bl.a. i forhold til brændeovne og udledning fra landbruget. Samlet set kan vi støtte udkastet til rådskonklusioner.

5. Evaluering af EU's vandlovgivning

– Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3754 - miljø – bilag 1 (samlenotat side 10)

Miljøministeren: Punkt 5 drejer sig om Kommissionens fitnessstjek af EU's vandlovgivning, som er på dagsordenen til udveksling af synspunkter.

Det står klart, at hensynet til beskyttelse af vandressourcerne og sikring af gode vilkår for vandmiljøet vil komme til at spille en central rolle også i den kommende Kommissions periode. Som det ser ud nu, forventer vi som sådan ikke større udspil på vandområdet under den grønne pagt. Til gengæld forventes det, at vand kommer til at spille en vigtig rolle i en række initiativer – herunder i nulforureningsstrategien, i den såkaldte jord til bord-strategi, i den kommende biodiversitetsstrategi og i det 8. miljøhandlingsprogram.

Hvad angår evalueringen af vandlovgivningen, er regeringen tilfreds med konklusionerne set i forhold til vandrammedirektivet. Der er ingen tvivl om, at de fleste EU-lande, herunder Danmark, står over for et stort arbejde med at få gennemført de nødvendige tiltag inden 2027. Men det er et vigtigt og nødvendigt arbejde at lægge en plan for, hvordan Danmark får efterlevet direktivet. Der er også behov for et bedre samspil med andre EU-instrumenter, ikke mindst den fælles landbrugspolitik, hvor regeringen arbejder for bedre muligheder for at understøtte gennemførelsen af vandrammedirektivet. Og så er der behov for at kigge på, hvordan man bedre kan sikre og drage nytte af større synergi med implementeringen af vandrammedirektivet og implementeringen af relaterede direktiver og øvrig lovgivning. Det gælder også forsøget på at minimere de administrative byrder ved implementeringen af direktivet. Og det må naturligvis ikke medføre en svækkelse af direktivet. Regeringen er således enig i, at der ikke er behov for at genåbne og revidere vandrammedirektivet.

Hvad angår byspildevandsdirektivet, bør en revision kunne sikre en større sammenhæng til den cirkulære økonomi og øget energieffektivitet, bl.a. for at sikre bedre udnyttelse af fosfor- og energiresourcen i spildevandsslammet. Regeringen ønsker også, at man i højere grad indarbejder princippet om omkostningsbaserede vandpriser. Det vil være med til at styrke implementeringen i de medlemsstater, der endnu ikke efterlever direktivet.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. Siden sidst

Se også klimadelen under dagsordenpunkt 4.

Miljøministeren: Under siden sidst vil jeg nævne, at jeg sammen med mine kollegaer fra Holland og Frankrig samt en række af de største virksomheder i Europa har udarbejdet en såkaldt

plastikpakt. Formålet er at presse på for at fremme reduktion og genanvendelse af plastik samt at fremme samarbejde på tværs i Europa.

Det er også et indspark til plastikindsatsen i Kommissionens kommende handlingsplan for cirkulær økonomi, som forventes præsenteret her i marts. Det er alt i alt en dagsorden, hvor der kan ske en del her i 2020. Udvalget vil selvfølgelig modtage et grundnotat om Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi, når den foreligger.

Der var ingen bemærkninger til forelæggelsen.

Mødet sluttede kl. 13.21.